

Structuurvisie Hattem 2025

gemeente

Hattem

Hattem is een van de oudste steden van Gelderland. Voor de hertogen van Gelre een strategische grensplaats. Zij hebben dan ook de basis gelegd voor onze historische binnenstad. Welliswaar zijn veel oude gebouwen verdwenen, maar Hattem ademt, met haar monumentale panden, nog steeds de sfeer van vroeger uit.

Die sfeer wordt gewaardeerd door de bewoners en door het jaarlijks toenemend aantal bezoeker van onze stad.

We zijn dan wel een oude stad, maar ingeslapen zijn we zeker niet en nog altijd liggen wij op een strategische plek in het land.

Omgeven door het vele natuurschoon van bossen, uiterwaarden, rivier, kanaal en beken is Hattem niet meer weg te denken van de kalender van de dagtoeristen.

Het levendige en gezellige koopcentrum van Hattem is steeds meer een ontmoetingsplek voor mensen uit de eigen gemeente en voor mensen uit de buurgemeenten.

Hattem kan worden gerekend tot de sterke economische (stads) regio Zwolle.

In die regio biedt Hattem vooral veel kwaliteit als gemeente waar het prettig is om te wonen. Hattem scoort landelijk zeer hoog op de ranglijst van aantrekkelijke woongemeenten (plaats 3 van kleine gemeenten, plaats 10 van alle gemeenten in Nederland).

In deze nieuwe en tevens eerste structuurvisie willen we vastleggen hoe we met al dit moois en met alle kansen die wij nog zien voor onze gemeente willen omgaan in de periode tot 2025.

Kansen liggen er vooral in het verder uitbouwen van de woonkwaliteit. Na de (uitbreidings)wijk Assenrade die op basis van een uitdagend beeldkwaliteitsplan wordt gerealiseerd, zal onze gemeente zich vooral richten op bestaande locaties.

Functieverandering en herstructurering bieden voldoende mogelijkheden om te voorzien in het aantal noodzakelijke woningen en zal leiden tot meer kwaliteit.

Een goed woonklimaat wordt mede bepaald door het voorzieningenniveau in een gemeente. Hattem mag wat dat betreft trots zijn op het huidige aanbod.

Dit aanbod willen we samen met de bewoners vasthouden en zo nodig verbeteren.

De ons omringende natuur en de aanwezige cultuurhistorie in de binnenstad helpen ons daarbij. Het maken van goede combinaties en het verbinden van functies

zijn een goede garantie voor het op kwalitatief hoog niveau houden van de voorzieningen.

Het is voor ons college een eer om te mogen meebouwen aan de toekomst van Hattem. Een gemeente die ook in de periode tot 2025 van zich doet spreken.

Dit realiseren we samen met alle inwoners en samen met alle verenigingen, stichtingen en instellingen die in onze gemeente rijkelijk aanwezig zijn.

We kijken daarbij verder dan onze eigen neus en proberen de positie in de regio te versterken door samen te werken met de bureaus Heerde en Oldebroek en door een goede verstandhouding te hebben met alle andere partners in de regio.

L. Teuben
wethouder

STRUCTUURVISIE HATTEM 2025

Voor u ligt de Structuurvisie Hattem 2025. De Structuurvisie Hattem 2025 vormt hét basisdocument voor de ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente Hattem naar de toekomst.

De wet ruimtelijke ordening verplicht gemeenten voor haar grondgebied een structuurvisie op te stellen. Het gemeentebestuur verplicht zichzelf naar de structuurvisie te handelen. De structuurvisie bevat geen verplichtingen naar burgers. Burgers mogen wel verwachten dat het bestuur de koers van structuurvisie aanhoudt.

De Structuurvisie Hattem 2025 bestaat uit twee delen:

Deel 1 : ruimtelijk ontwikkelingsplan Hattem

Deel 2: uitvoeringsparagraaf

Deze twee delen vormen samen de structuurvisie conform de Wet ruimtelijke ordening (Wro).

Deel 1 Ruimtelijk ontwikkelingsplan

Het Ruimtelijk Ontwikkelingsplan Hattem is het richtinggevend document voor de toekomstige ruimtelijke ontwikkeling van Hattem tot 2025. Het ontwikkelingsplan beschrijft de kaderstellende ontwikkelingsvisie (zie figuur hiernaast).

Deel 2 Uitvoeringsparagraaf

De uitvoeringsparagraaf geeft een antwoord op de vraag hoe en met welke inzet van middelen en instrumenten de ontwikkelingsvisie wordt gerealiseerd. De uitvoeringsparagraaf wordt jaarlijks geactualiseerd en is gekoppeld aan de gemeentelijke planning- en controlcyclus.

Inpraak en afronding

Bij het opstellen van het ruimtelijk ontwikkelingsplan is de Hattemse gemeenschap nauw betrokken en is een ieder in de gelegenheid gesteld hiervan kennis te nemen en hierop te reageren. Er is in 2007 een workshop georganiseerd met lokale en regionale organisaties en omliggende gemeenten. De visie is in bestuurlijk behandeld door het College van B&W en is in de Brede Commissie besproken. Op 23 januari 2008 heeft een openbare inloopbijeenkomst plaatsgevonden waar de aanwezigen konden reageren. De reacties zijn verwerkt en wederom behandeld in het College van B&W en de Brede Commissie. Het ruimtelijk ontwikkelingsplan is in de raadsvergadering van 8 december 2008 vastgesteld. Dit besluit is bekendgemaakt. De uitvoeringsparagraaf structuurvisie wordt jaarlijks geactualiseerd en is bestuurlijk behandeld in het College van B&W en de Brede Commissie. De gemeenteraad van Hattem heeft de uitvoeringsparagraaf structuurvisie voorlopig vastgesteld op 24 oktober 2011. De gemeenteraad besluit tot het vaststellen van de Structuurvisie Hattem 2025. Dit besluit wordt op grond van de Wet ruimtelijke

ordering elektronisch bekend gemaakt. Dit gebeurt door het besluit te plaatsen op ruimtelijkeplannen.nl. Het besluit zal ook in het Veluws Nieuws worden gepubliceerd.

Samenhang met beleidsnota's en handboeken

Met het in werking treden van de Wro zijn gemeenten wettelijk verplicht te beschikken over een aantal visies en beleidsnota's. Hierbij onderscheiden we drie categorieën:

	is beschreven in:
A. Wat / waar / wanneer	Ontwikkelingsvisie op hoofdlijnen is opgenomen in structuurvisie deel 1 ruimtelijk ontwikkelingsplan
B. Hoe	Beleidsnota's:
- structuurvisie deel 2 uitvoeringsparagraaf,
- nota grondbeleid,
- nota grondprijzenbeleid
- regio Noord-Veluwe – functieverandering
- KWP III
C. Binnen welke spelregels	Handboeken:
- kwaliteitsboek inrichting Openbare ruimte
- Beslisboom initiatieven
- Handleiding kleine particuliere initiatieven gemeente Hattem
- Protocol particuliere initiatieven (Standaard)overeenkomsten

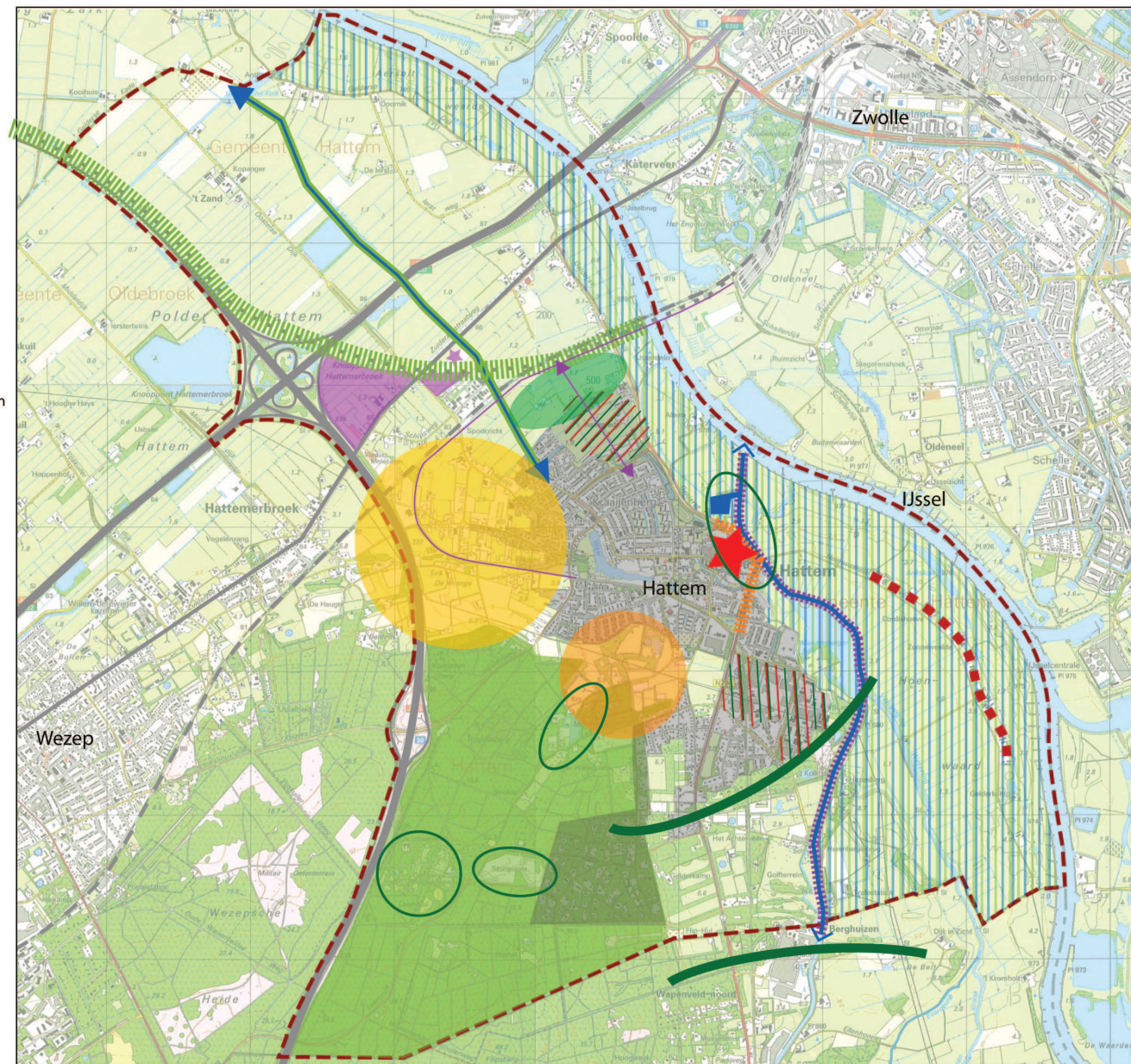
Milieueffectrapportage (m.e.r.)

De structuurvisie biedt geen kader voor nieuwe m.e.r.-plichtige activiteiten. Ook biedt de structuurvisie geen kader voor nieuwe m.e.r.-beoordelingsplichtige activiteiten. Het plan hoeft ten slotte ook geen passende beoordeling te ondergaan. Daarom is er geen sprake van verplichting van het doorlopen van de procedure van de milieueffectrapportage gekoppeld aan de structuurvisie (zogenoemde plan-m.e.r.).

Ontwikkelingsvisie Hattem

LEGENDA

- Cultuurhistorische Hanzestad Hattem
- Kwalitatief opgevaardeerde IJsselzone
- Jachthavenontwikkeling
- Groene woonmilieus
- Bevaarbaar / recreatief Apeldoorns kanaal
- Kleinschalige economische functies (wonen en recreatie)
- Uiterwaarden met agrarisch natuurbeheer
- Stedelijk recreatief uitloppgebied
- Landschappelijke versterkte zone d.m.v. 'rood voor groen'
- Landschappelijk en ecologisch versterkte zone inclusief recreatieve functies
- Recreatief versterkte locaties
- Hattemer poort: combinatie van natuur en sport
- Natuurvriendelijk ingerichte Oude Middenwatering
- Landschappelijke inpassing Hanzelijn
- Fietverbinding over de IJssel (Rozenboomsloop)
- Bedrijventerreinen
- Reservering toekomstig bedrijventerrein
- Kern Hattem

INHOUDSOPGAVE

Deel 1: Ruimtelijk Ontwikkelingsplan Hattem

1	Inleiding	9
1.1	Doelstelling	9
1.2	Werkwijze	9
1.3	Status	11
1.4	Leeswijzer	11
2	Verkenning	13
2.1	Inleiding	13
2.2	Hattem in regionale context	13
2.3	Landschappelijke ontwikkeling Hattem	15
2.4	Het huidige landschap en cultuurhistorische waarden	17
2.5	Natuur	19
2.6	Water	21
2.7	Landschap	23
2.8	Economische dragers	25
2.9	Landbouw	29
2.10	Recreatie en Toerisme	31
3	Visie op de ruimtelijke ontwikkeling	35
3.1	Centrale waarden van Hattem	35
3.2	Hattem in 2025: een blik op de toekomst	35
3.3	Stadslandschap	37
3.4	Hattermer poort	38
3.5	De Veluwe	38
3.6	De uiterwaarden	38
3.7	De polder	39
3.8	De kern Hattem	39
3.9	Bedrijventerrein	39

4	Organisatie en vervolgproces	41
4.1	Gemeentelijke organisatie	41
4.2	Externe communicatie en informatievoorziening	43
4.3	Beoordeling projectinitiatieven	43

Bijlage 1	Aanwezigen workshops	45
Bijlage 2	Checklist beoordeling projectinitiatieven	47
Bijlage 3	Literatuurlijst	49

Deel 2: Uitvoeringsparagraaf Structuurvisie

1	Inleiding	53
1.1	Status	53
1.2	Samenhang met beleidsnota's en handboeken	53
1.3	Milieueffectrapportage (m.e.r.)	55
1.4	Expeditie Hattem	55
1.5	Inhoud uitvoeringsparagraaf	55
2	Beleid en instrumenten	57
2.1	Inleiding	57
2.2	Beleid	57
2.3	Instrumentele regie op de uitvoering	58
2.4	Financiële regie op de uitvoering	59
3	Projecten en financiën	61
3.1	Inleiding	61
3.2	Fasering	61
3.3	Financiële samenvatting	61
3.4	Factsheets	65
	Begrippenlijst	84
	Bijlage 1 ingetrokken beleidsdocumenten	86

DEEL 1: RUIMTELIJK ONTWIKKELINGSPLAN HATTEM

1 INLEIDING

Hattem is sterk in ontwikkeling. Liggend tussen de IJssel en de Veluwe spelen vele ontwikkelingen, zowel vanuit de gemeente en particulieren als vanuit de provincie, het waterschap en het Rijk. Om de wensen in beeld te brengen, heeft de gemeente behoefte aan een integraal en op langere termijn gericht parapluplan met een bijbehorend uitvoeringsprogramma, waarin wordt verwoord op welke wijze de wensen van de gemeente samen met andere partijen ontwikkelingsgericht gerealiseerd kunnen worden. Het voorliggend Ruimtelijk Ontwikkelingsplan geeft hier invulling aan.

1.1 Doelstelling

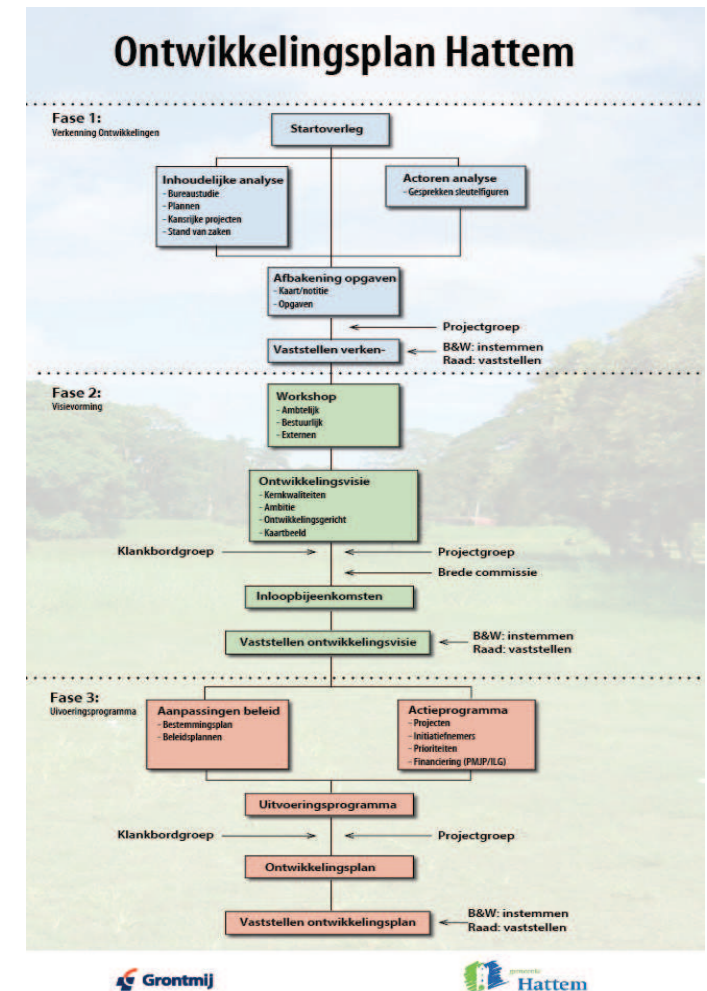
Het doel van het ruimtelijk ontwikkelingsplan is om in grote lijnen en op integrale wijze de toekomstige ruimtelijke ontwikkeling van Hattem tot 2025 te verwoorden. Deze visie beschrijft de kernkwaliteiten, de ambitie en de visie op de toekomstige ruimtelijke ontwikkeling van Hattem. De ontwikkelingsvisie gaat niet uit van een statische situatie, maar steekt in op een ontwikkelingsgerichte visie om de gewenste kwaliteiten te behalen. Om daadwerkelijk veranderingen door te voeren, is een duidelijke visie alleen niet voldoende. Daarom is in het uitvoeringsprogramma de visie op de ruimtelijke ontwikkeling van Hattem uitgewerkt in projecten. De projecten geven uiting aan de gewenste streefbeelden en belangrijk relevante thema's en dragen daarom op termijn bij aan de realisatie van deze visie.

1.2 Werkwijze

Het proces om te komen tot een Ruimtelijk Ontwikkelingsplan voor Hattem kent drie fases:

1. verkenning ontwikkelingen;
2. ontwikkelingsvisie;
3. uitvoeringsprogramma.

In het schema hiernaast zijn alle stappen weergegeven.

Fase 1: Verkenning ontwikkelingen

In deze fase zijn de ruimtelijke ontwikkelingen die spelen in Hattem verkend en vastgelegd in het rapport 'Ontwikkelingsplan Hattem: verkenning ontwikkelingen'. Het betreft het afbakenen van de discussieruimte en de onderwerpen die in het Ruimtelijke Ontwikkelingsplan aan de orde komen. De thema's waaronder deze onderwerpen gebundeld zijn, zijn:

- natuur;
- water;
- landschap & cultuurhistorie;
- economische dragers;
- landbouw;
- recreatie & toerisme.

Per thema zijn gesprekken gevoerd met actoren in het gebied. Daarnaast hebben gesprekken plaatsgevonden met de buurgemeenten en de provincie. Een aanvullende bureaustudie naar bestaand beleid op gemeentelijk, regionaal en Rijksniveau is gedaan. De gemeente heeft voldoende sectorale beleidsstukken waarin de visies van de gemeente helder worden verwoord. De Verkenning Ontwikkelingen is een stapsteen in het proces. In deze fase zijn nog geen keuzes gemaakt voor de mogelijke ontwikkelingsrichtingen. Fase 1 is afgerond na bespreking in Brede Commissie d.d. 24 september 2007.

Fase 2: Ontwikkelingsvisie

Op 15 oktober 2007 is een workshop georganiseerd met vertegenwoordigers van lokale en regionale organisaties (zie bijlage 1). Het doel van de workshop was het actief nadenken over de ontwikkelingsvisie door middel van het realiseren van een integratieslag van de verschillende thema's zoals verwoord in fase 1. Dit is getracht door het uitwerken van integrale scenario's vanuit drie verschillende invalshoeken:

- natuur & landschap;
- recreatie & toerisme;
- economie.

De resultaten van deze workshop zijn gebruikt als 'input' voor de ontwikkelingsvisie voor Hattem.

De visie is in concept bestuurlijk behandeld door het College van B&W en de Brede Commissie. Daarnaast heeft op 23 januari 2008 een openbare inloopbijeenkomst plaatsgevonden waar de naar schatting 100 aanwezigen zijn uitgenodigd om te reageren op de concept ontwikkelingsvisie.

De reacties zijn verwerkt en wederom behandeld in het College van B&W en de Brede Commissie. De visie is in de Raadsvergadering van 31 maart 2008 vastgesteld.

Fase 3: Uitvoeringsprogramma

Op 22 april 2008 is wederom een workshop georganiseerd met alle betrokkenen. Deze keer was het doel met elkaar de visie uit te werken in concrete projecten. In de workshop is aan de hand van een concept projectlijst met elkaar aan de slag gegaan om deze projecten te genereren. Het resultaat is verwerkt in de uitvoeringsparagraaf structuurvisie (zie deel 2 structuurvisie). Het ruimtelijk ontwikkelingsplan bevat de resultaten van fase 1 (samengevat) en fase 2.

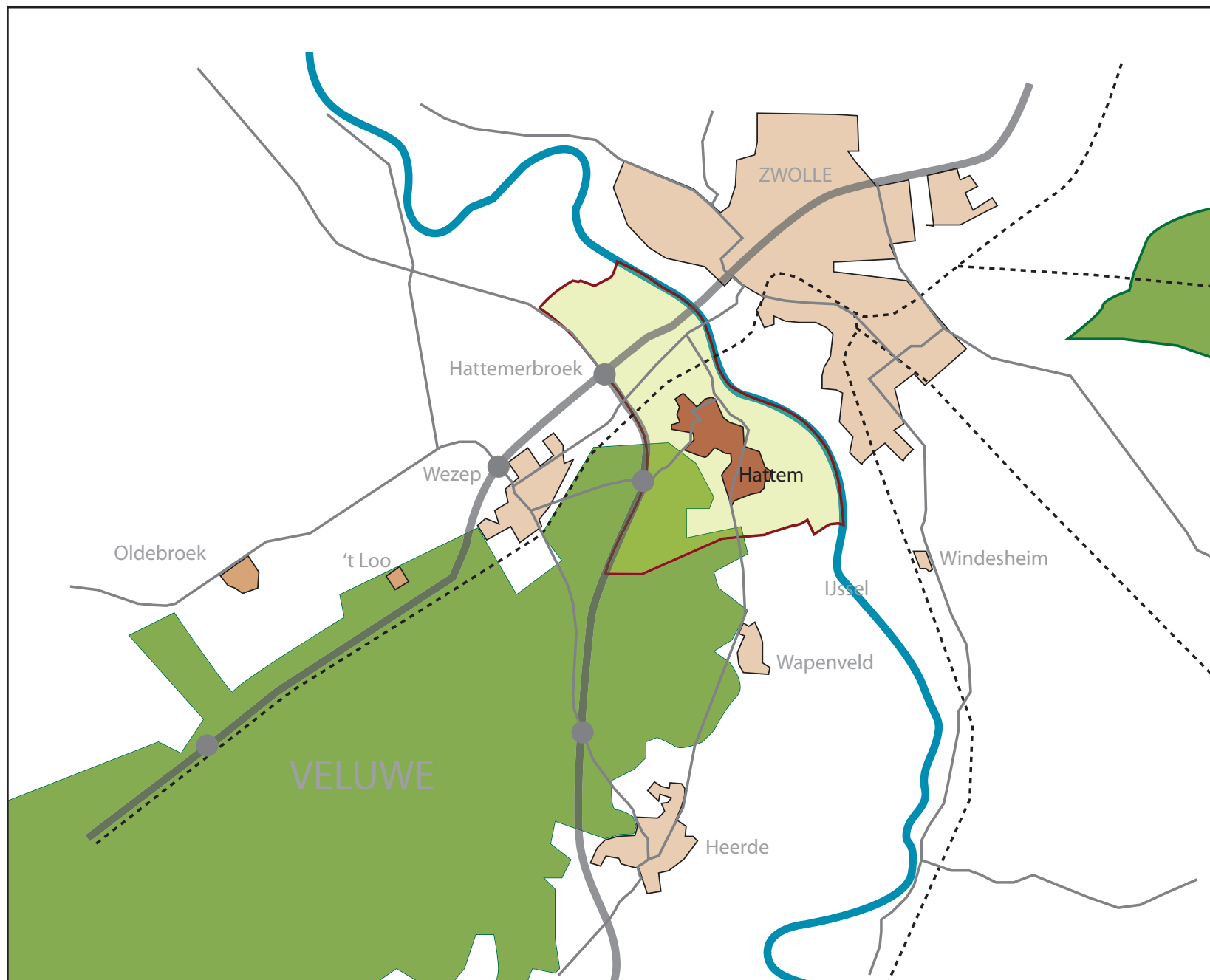
1.3 Status

Het Ruimtelijk Ontwikkelingsplan Hattem is in de huidige vorm het richtinggevend document voor de toekomstige ruimtelijke ontwikkeling van Hattem. Het plan is besproken in de volgende bestuurlijke vergaderingen:

- het College van B&W op 11 november 2008;
- de Brede Commissie op 24 november 2008;
- de Raad op 8 december 2008 (vastgesteld).

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 komt de Verkenning Ontwikkelingen samengevat aan de orde waarin alle ruimtelijke thema's worden behandeld. Hoofdstuk 3 verwoordt de ontwikkelingsvisie op de toekomstige ruimtelijke ontwikkeling van Hattem. Hoofdstuk 4 gaat in op de organisatie en het vervolgproces.

Hattem in regionale context

2 VERKENNING ONTWIKKELINGEN

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de verschillende onderwerpen en thema's die een rol spelen bij de ruimtelijke ontwikkeling van Hattem. De volgende onderwerpen worden behandeld:

- Hattem in regionale context;
- landschappelijke ontwikkeling Hattem;
- de huidige landschappen en cultuurhistorische waarden.

Vervolgens komen de volgende thema's aan de orde:

- natuur;
- water;
- landschap;
- economische dragers;
- landbouw;
- recreatie en toerisme.

2.2 Hattem in regionale context

Als kleine gemeente (2.428 ha) is Hattem zeer afhankelijk van de regionale context waarin het ligt (zie kaart 2). Hattem ligt op de overgang van de Noord-Veluwe naar de IJsselvallei, op een steenworp afstand van Zwolle. De kern Hattem is onderdeel van de rij Hanzesteden langs de IJssel. De gemeente ligt grotendeels in de oksel van de snelwegen A28 en A50. Deze twee snelwegen komen samen bij knooppunt Hattemerbroek.

Hattem ligt in de provincie Gelderland. De noordelijke grens van de gemeente vormt de provinciegrens tussen Gelderland en Overijssel. De gemeente Hattem hoort bij de regio IJssel-Vecht. Voor ruimtelijke ontwikkelingen doet de gemeente mee met de regio Noord-Veluwe. Hattem heeft de gemeenten Heerde, Oldebroek, Kampen en Zwolle (provincie Overijssel) als buurgemeenten. Verschillende ontwikkelingen en projecten worden gedaan in samenwerking met een of meerdere van deze gemeenten.

Gemeente Hattem heeft veel te maken met ontwikkelingen op een bovenlokale schaal. Enkele ontwikkelingen die nu spelen zijn de volgende.

- Ruimte voor de rivier: de PKB van het Rijk en de beleidslijn van RWS zijn van invloed op de gemeente Hattem.
- Hanzelijn: de uitvoering is gestart.

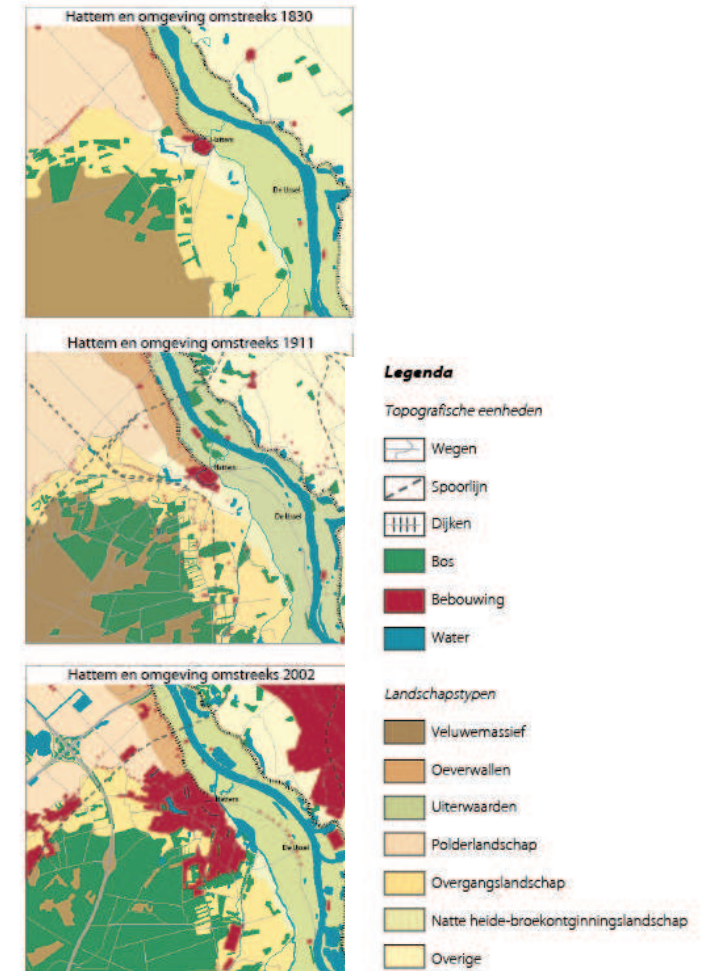
- Regiovisie Noord-Veluwe: opgesteld met als doel de Regio Noord-Veluwe de kans te bieden om de gemeentelijke samenwerking binnen de regio voor een langere periode richting te geven.
- Intergemeentelijk bedrijventerrein Hattemerbroek: deze wordt ontwikkeld in samenwerking met gemeenten Heerde en Oldebroek ten zuiden van de A28 bij knooppunt Hattemerbroek.
- Regionale bedrijventerreinen: in eerste instantie Lorentz Oost bij Harderwijk en daarna Hessenpoort Zwolle. Qua afstand is Hessenpoort dichterbij.
- Toervaartnet Nederland: De IJssel is onderdeel van een hoofdas (Maastricht-Friesland) in dit netwerk en heeft nu vooral een functie als verbinding tussen watersportgebieden. De toeristisch-recreatieve ontwikkeling Hattem aan het water (o.a. de uitbreiding van de Jachthaven) past hierbij.
- Hanzesteden: op toeristisch gebied werken de Hanzesteden samen en dragen zij hun identiteit en geschiedenis uit (www.hanzestede.info).
- Apeldoorns kanaal: De wens bestaat om het Apeldoorns kanaal weer bevaarbaar te maken voor recreatieve doeleinden.
- Nationaal Landschap Veluwe: De Rijksoverheid heeft twintig gebieden in Nederland aangewezen als Nationaal Landschap. De Veluwe is hier één van. Op provinciaal niveau worden plannen ontwikkeld om de bijzondere kwaliteiten van deze landschappen te versterken en te behouden.
- Waterrijke Veluwe: het Veluws Bureau voor toerisme profileert de Veluwe nu ook via dit onderbelichte onderdeel in de gevoerde toeristische conceptenvoor de Veluwe.
- Ontwikkeling woon-zorgzones: In de regio zijn te weinig verpleeghuisplekken. In Hattem is deze zone voorzien als uitbreiding van Hof van Blom.
- Hattemer poort: realisatie van een ecologische verbinding tussen de Veluwe en Overijssel.

2.3 Landschappelijke ontwikkeling Hattem

Op deze kaarten van het jaar 1830 tot nu valt de grote groei van de bevolking op. Met name na 1911 neemt deze met sprongen toe. Daarbij hoort ook de groei van wegen en de aanleg van spoorwegen. Na 1911 komt Hattem ook buiten de muren van het Hanzestadje. Opvallend is dat Hattem zich aan de rand van het kampenlandschap/overgangsgebied heeft gevestigd en uitgebreid is richting het Veluwemassief. Door de komst van een weg over de IJssel en een spoorlijn is er een snelle verbinding met Zwolle. Dit maakt dat Hattem sneller groeit. De fabrieken aan de IJssel worden groter en er komen meer boerderijen te staan op de oeverwallen en de rivierruggen.

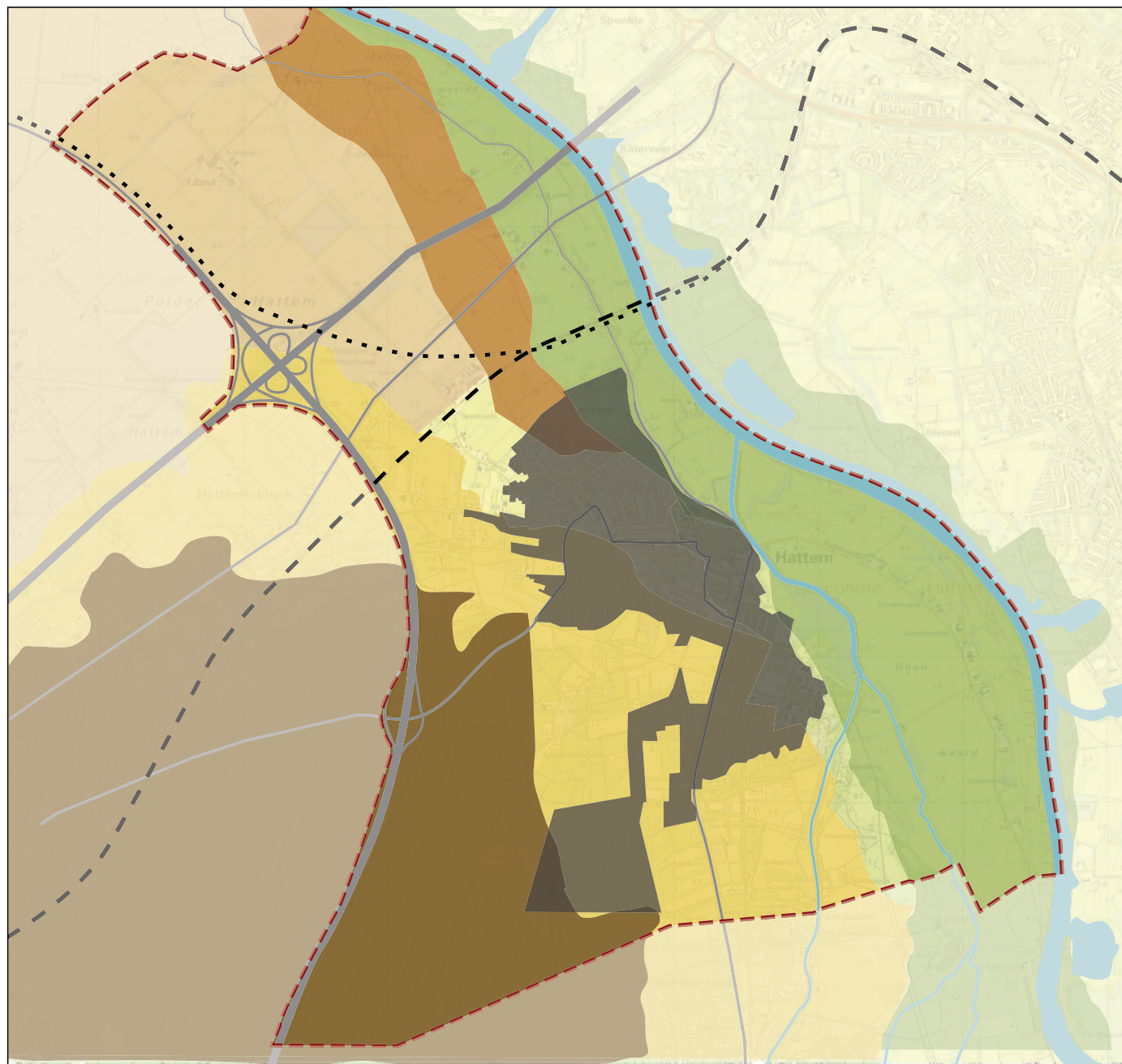
Door het graven van zandputten zijn er meer en grotere plassen ontstaan in het uiterwaardengebied en knooppunt Hattemerbroek. De grootste verandering in het landschap is dat het gebied dichtgegroeid is en dat de open, woeste grond nu een groot, dicht bouwperceel is. Op enkele plekken is er nog heide zichtbaar.

Landschappen

LEGENDA

- Veluwemassief
- Oeverwallen
- Uiterwaarden
- Polderlandschap
- Kampenlandschap
- Natte heide- en broekontginningen
landschap
- Kern Hattem
- Gemeentegrens

2.4 Het huidige landschap en cultuurhistorische waarden

In de gemeente Hattem komen de volgende landschapstypes voor:

- het bos- en landgoederen landschap

Dit landschapstype is te vinden op het Veluwemassief: een stuwwal, die tijdens de Saliënistijd is opgestuwd door een ijslob in het IJsseldal. Dit gebied was vroeger een open gebied met voornamelijk woeste gronden. Door het planten van bossen en de in gebruik name door de mens, ontstond een bosrijker gebied waar voornamelijk landhuizen en kastelen werden gebouwd. Verder was hier weinig bebouwing te vinden. Tegenwoordig is het voornamelijk bosgebied met sporadisch een stukje heide.

- het oeverwallenlandschap

Dit is de strook tussen het poldergebied en de uiterwaarden van de IJssel. Het is ontstaan doordat vlak langs de IJssel door het water zwaardere en grovere sedimentdeeltjes zijn afgezet, welke hebben gezorgd voor het ontstaan van een verhoging in het landschap, de oeverwal. Door zijn hogere ligging was de oeverwal een geschikte plek om te wonen.

- het polderlandschap

Dit ligt ten westen van de oeverwal. In dit gebied bezonken de lichtere kleideeltjes, welke de basis vormen van de polder. In de 12e eeuw werd de IJssel bedijkt. Hierdoor werd de polder een bruikbaar weidegebied. Voor akkerbouw was het in eerste instantie nog te nat. Later werden sloten en drainage in het gebied aangelegd, waardoor akkerbouw wel mogelijk werd. Kenmerkend voor dit gebied is de openheid. Deze is echter gedeeltelijk verdwenen door de aanleg van een snelweg, die het gebied doorkruist. Met het aanleggen van de dijken langs de IJssel ontstonden in het buitendijkse gebied de uiterwaarden.

- het uiterwaardenlandschap

Dit is een gebied dat regelmatig door de rivier wordt overstroomd. Het heeft een microreliëf bestaande uit oude geulen, stroomruggen, tichelgaten en ophogingen. In de uiterwaarden zijn in de loop van de tijd aan de Hoenwaardse weg, die op een riverrug ligt, meerdere huizen gebouwd. Dit zijn boerderijen die uit het centrum van Hattem naar deze plek zijn overgebracht.

- het natte heide- en broekontginningen landschap
Dit gebied ligt tussen het kampenlandschap en de Hoenwaard. Het is een smal gebied, met een tamelijk grootschalig landschap en een rationele verkeering.

- het kampenlandschap

ligt op het overgangsgebied tussen het Veluwe massief en de IJssel uiterwaarden. Het gebied kenmerkt zich door enken en landbouwgronden.

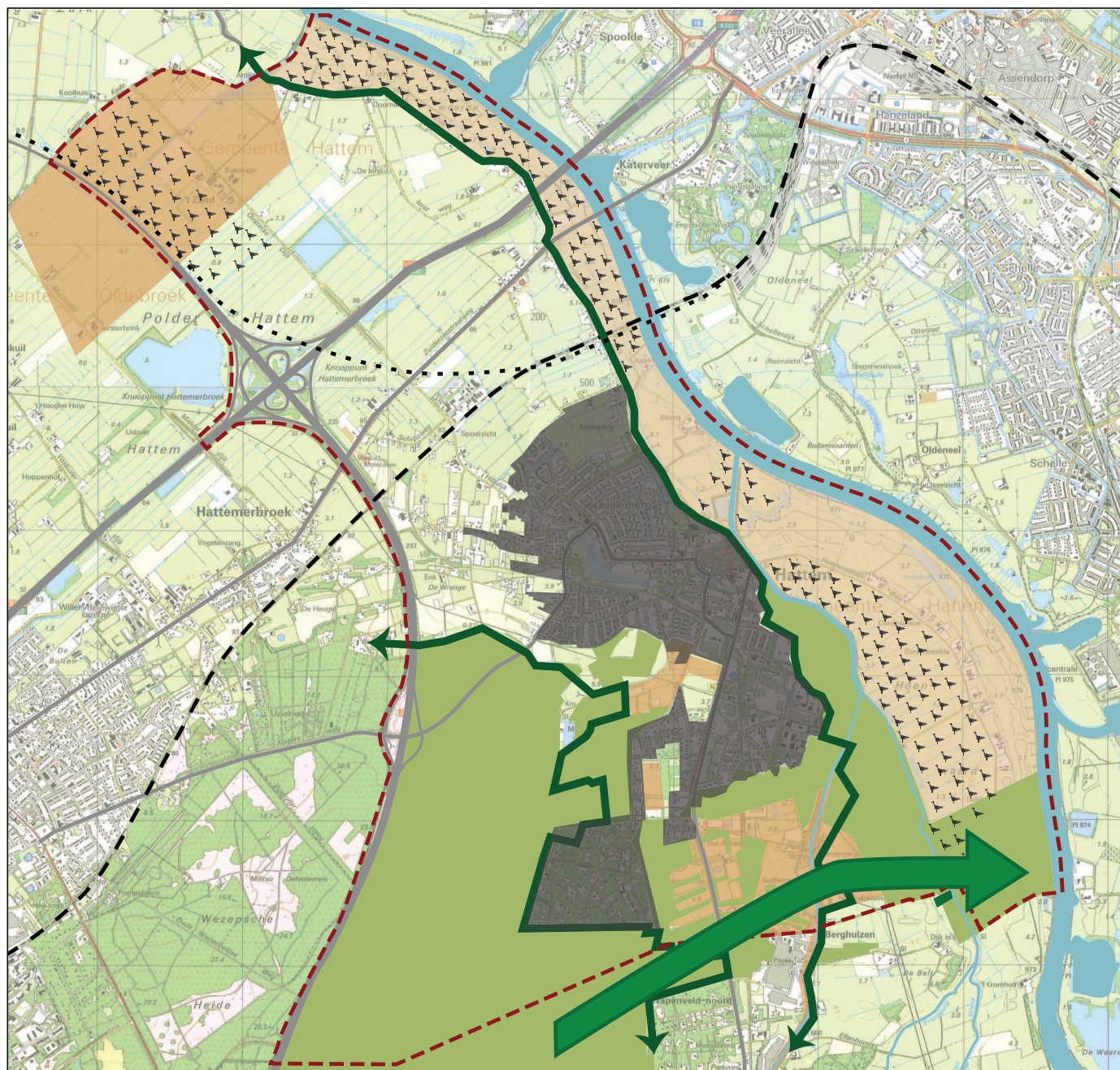
De cultuurhistorische en archeologische waarden die in de gemeente te vinden zijn, zijn de volgende.

- Tussen de A28 en de Zuiderzeestraatweg ligt een terrein van hoge archeologische waarde. Op dit terrein zijn restanten van een klooster uit de vroege Middeleeuwen te vinden.
- Door het voormalige Rijksinstituut voor Natuurbeheer (RIN) zijn vier GEA gebieden (gebieden met een hoge geologische, geomorfologische en bodemkundige waarden) aangewezen in Hattem: de Vuursteenbergh, de Leemkuil, 't Kolkhuys en de gemeentegroeve Hattem.
- Het buitengebied van Hattem telt negen rijksmonumenten:
 - drie kazematten (gelderse dijk);
 - Huize Molecaten (Molecaten 1);
 - Midden 19e eeuwse watermolen (bij Molecaten);
 - Spaanse graven;
 - 't oude Spyker (Veldweg 14);
 - IJsselbrug;
 - Veldoven (Altena).
- In de stad zelf liggen 43 rijksmonumenten. Hattem heeft als Hanzestad een beschermd stadsgezicht (cultuurhistoriekaart Gelderland). Daarnaast zijn er in het buitengebied 9 gemeentelijke monumenten. Een waardevol archeologisch monument ligt in de jachthaven: een oude opgegraven boot.
- Het Apeldoorns kanaal is door zijn scheepvaart-geschiedenis cultuurhistorisch interessant en waardevol. De gemeenten hebben ingestemd met het aanwijzen van het kanaal als 'beschermd gezicht'. Hiermee kan het kanaal onder de Monumentenwet komen te vallen.

Natuur

LEGENDA

- Grens Natura 2000
- Ganzen en weidevogels
- Ecologische poort
- EHS natuur
- EHS verweving
- Ecologische verbindingzone
- Kern Hattem
- Gemeentegrens

2.5 Natuur

Natura 2000

Natura 2000 is een samenhangend netwerk van waardevolle bestaande natuurgebieden in Europa. Hieronder vallen alle vogel- en habitatrichtlijngebieden. In Natura 2000-gebieden kunnen ontwikkelingen alleen plaatsvinden als de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast. In de gemeente Hattem vallen het Veluwemassief en de IJssel uiterwaarden onder Natura 2000.

Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

De EHS is onderverdeeld in EHS-natuur, EHS-verweving en ecologische verbindingzones (EVZ). EHS natuur bestaat uit bestaande natuurgebieden en voor een klein deel uit natuurontwikkelingsgebieden. EHS verweving bestaat uit landgoederen onder de natuurschoonwet, landbouwgebieden met natuurwaarden en landbouwgebieden met een hoge dichtheid aan natuur- en bouselementen. Ten aanzien van de ecologische hoofdstructuur geldt de 'nee, tenzij'-benadering.

Het gehele Veluwe Massief valt onder EHS-natuur en hiermee ook de zuidwestelijke punt van de gemeente Hattem. In het uiterwaardengebied geldt EHS-verweving. Het Apeldoorns kanaal en de Molecatensebeek zijn een EVZ. In het noorden van de gemeente komt een EVZ uit in de Gelderse Kolk. De realisatie van deze verbindingzone zal bestaan uit het natuurlijk inrichten van de wetering en het aanleggen van poelen. Opgaande begroeiing is vanuit het landschapsbeleidsplan ongewenst in dit gebied.

Robuuste Verbindingszone Hattemer poort

In de Nota Ruimte zijn 12 robuuste verbindingzones (RVZ) benoemd. Deze verbindingzones verbinden grotere EHS-natuurgebieden met als doel de ruimtelijke samenhang van de EHS op nationaal en internationaal niveau te verbeteren. De gemeente Hattem ligt in de RVZ Veluwe - Noordoost Twente.

In de provinciale Structuurvisie zijn in de overgangszone van het Veluwemassief naar de omliggende valleigebieden ecologische poorten aangegeven. Tussen Hattem en Wapenveld ligt de Hattemer poort. De Hattemer poort zorgt voor een ecologische

verbinding tussen het hoge en droge Veluwe Massief en de lage en natte IJsselvallei.

De Hattemer poort is tevens onderdeel van de robuuste verbindingzone. De ecologische poort heeft als doelsoorten Das en Edelhert.

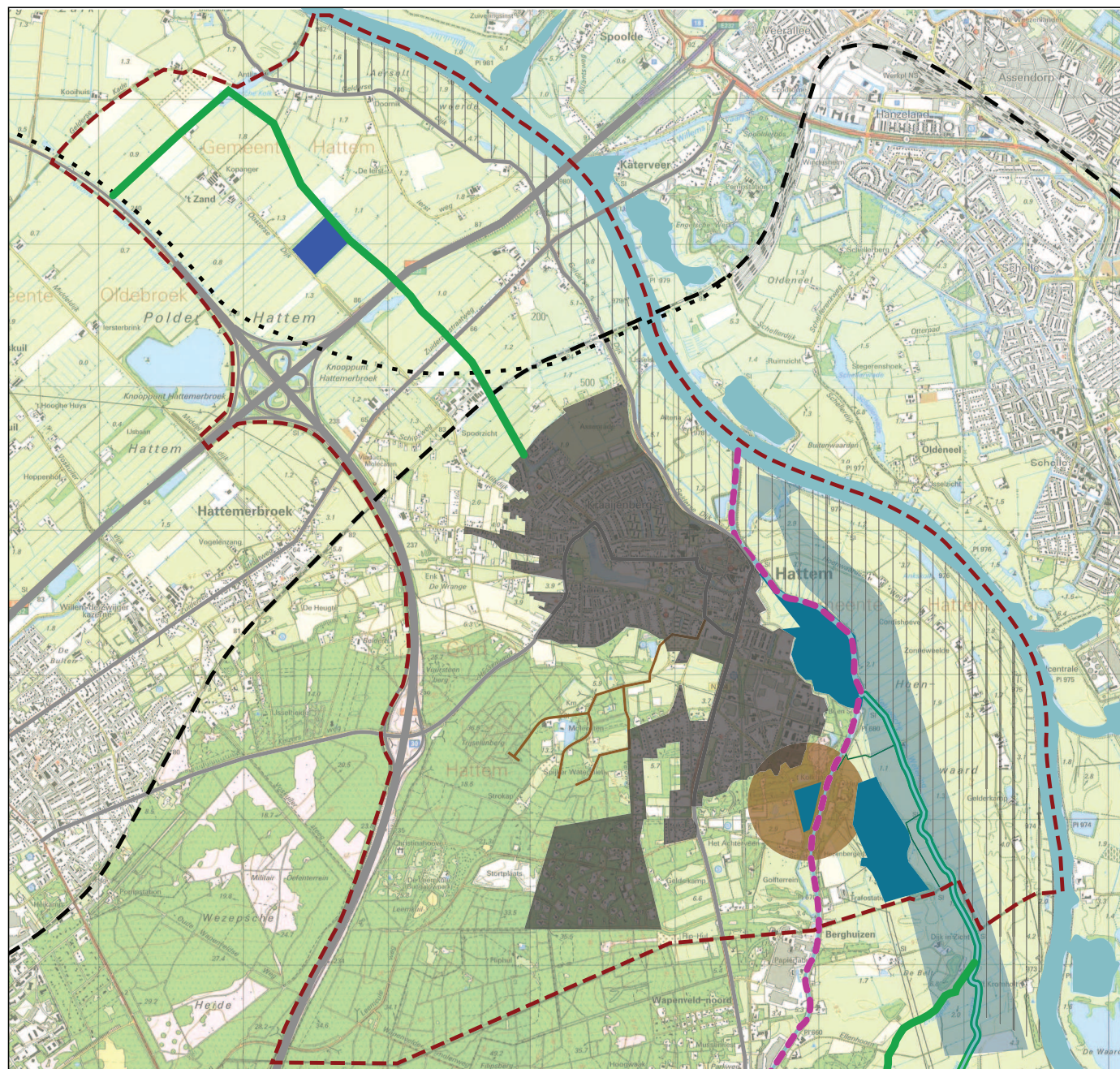
Ganzen- en weidevogelgebied

De uiterwaarden van de IJssel zijn belangrijk voor ganzen en weidevogels. De uiterwaarden moeten worden beschermd tegen doorsnijding, aantasting van rust en openheid, verlaging van het waterpeil en verstoring.

Water

LEGENDA

- Ruimte voor de rivier
- Specifiek ecologisch doelstelling (SED) (Molencatebeek)
- Robuuste wateren (natuurvriendelijke oevers + waterberging)
- Zoekgebied Hoogwatergeul
- Natte natuur
- Beschermingsgebied natte natuur
- Waterberging
- Apeldoorns kanaal bevaarbaar maken
- Kern Hattem
- Gemeentegrens

2.6 Water

Kaderrichtlijn Water

Rijkswaterstaat (RWS) is verantwoordelijk voor de Kaderrichtlijn Water. Voor de IJssel is hierin een maatregelenpakket gemaakt om de kwaliteit van de IJssel op peil te brengen. Een van de maatregelen is het aanleggen van natuurvriendelijke oevers. RWS wil op de lange termijn natuurvriendelijke oevers langs de gehele IJssel in een zone van ongeveer 100 m.

Ruimte voor de rivier

Alle ontwikkelingen in de uiterwaarden moeten worden getoetst aan de beleidslijn 'Ruimte voor de rivier' van RWS. In het kader hiervan is tussen Veessen en Wapenveld een hoogwatergeul gepland.

Waterbeleid 21ste eeuw (WB21)

Om in de toekomst wateroverlast zoveel mogelijk te voorkomen, is door de commissie Waterbeleid 21ste eeuw een advies uitgebracht voor de waterhuishoudkundige inrichting in Nederland. Voor het watersysteem hanteert de commissie de volgende uitgangspunten:

- Het watersysteem moet betrouwbaar, duurzaam en bestuurbaar zijn;
- water moet ook worden gezien als een bondge noot;
- problemen mogen niet worden afgewenteld;
- voortdurend moet de afweging worden gemaakt tussen vasthouden, bergen en afvoeren;
- water moet meer de ruimte krijgen.

Beschermingsgebied(en) natte natuur

Ten zuiden van Hattem is naast een groene wig en ecologische poort een beschermingsgebied natte natuur. Tussen de IJssel en het Apeldoorns kanaal liggen vier natte natuurgebieden, waaronder de Wiessenberger Kolk. De natte natuurgebieden vallen binnen de EHS. Voor deze gebieden geldt dat ruimtelijke ingrepen en ontwikkelingen niet mogen leiden tot een verlaging van de grondwaterstand in en om de natte natuur of tot verslechtering van de waterkwaliteit en aantasting van de geomorfologie van de beken en waterlopen. In de Hoenwaard, ten westen van de Veluwsche wetering, ligt een (ernstig) verdroogd nat natuurgebied (zie ook Waterhuishoudingsplan).

Waterbeheersplan Waterschap Veluwe

Waterschap Veluwe streeft naar gezonde en veerkrachtige watersystemen, die hun waarde in de toekomst behouden. De visie van het waterschap is verder uitgewerkt in stroomgebiedsuitwerkingsplannen ("subs" genoemd), waarin staat hoe de strategie 'vasthouden, bergen en afvoeren' wordt gerealiseerd, hoe een nieuwe normering voor wateroverlast in het gebied wordt ontwikkeld en hoe het Gewenst Grond en Oppervlaktewater Regime (GGOR) wordt uitgewerkt.

Binnen de gemeente Hattem liggen het stroomgebied Noordelijke IJsselvallei en het stroomgebied Hattem. Water vasthouden is in het stedelijk en landelijk gebied beperkt mogelijk. Dit kan door het aanpassen van het peilbeheer en het beter benutten van het bodembergende vermogen via de GGOR-benadering. In de polder en de uiterwaarden van Hattem wordt het GGOR afgestemd op de functies landbouw, weidevogels en stedelijk gebied.

Waterberging wordt in het buitengebied grotendeels gerealiseerd in bestaande wateren en door het tegelijkertijd verwezenlijken van kwantitatieve en kwalitatieve opgaven.

Het overgrote deel van het oppervlaktewater uit het stroomgebied Hattem wordt via het gemaal Antilia op de IJssel geloosd. De afvoercapaciteit wordt verhoogd door het renoveren van het gemaal Antilia.

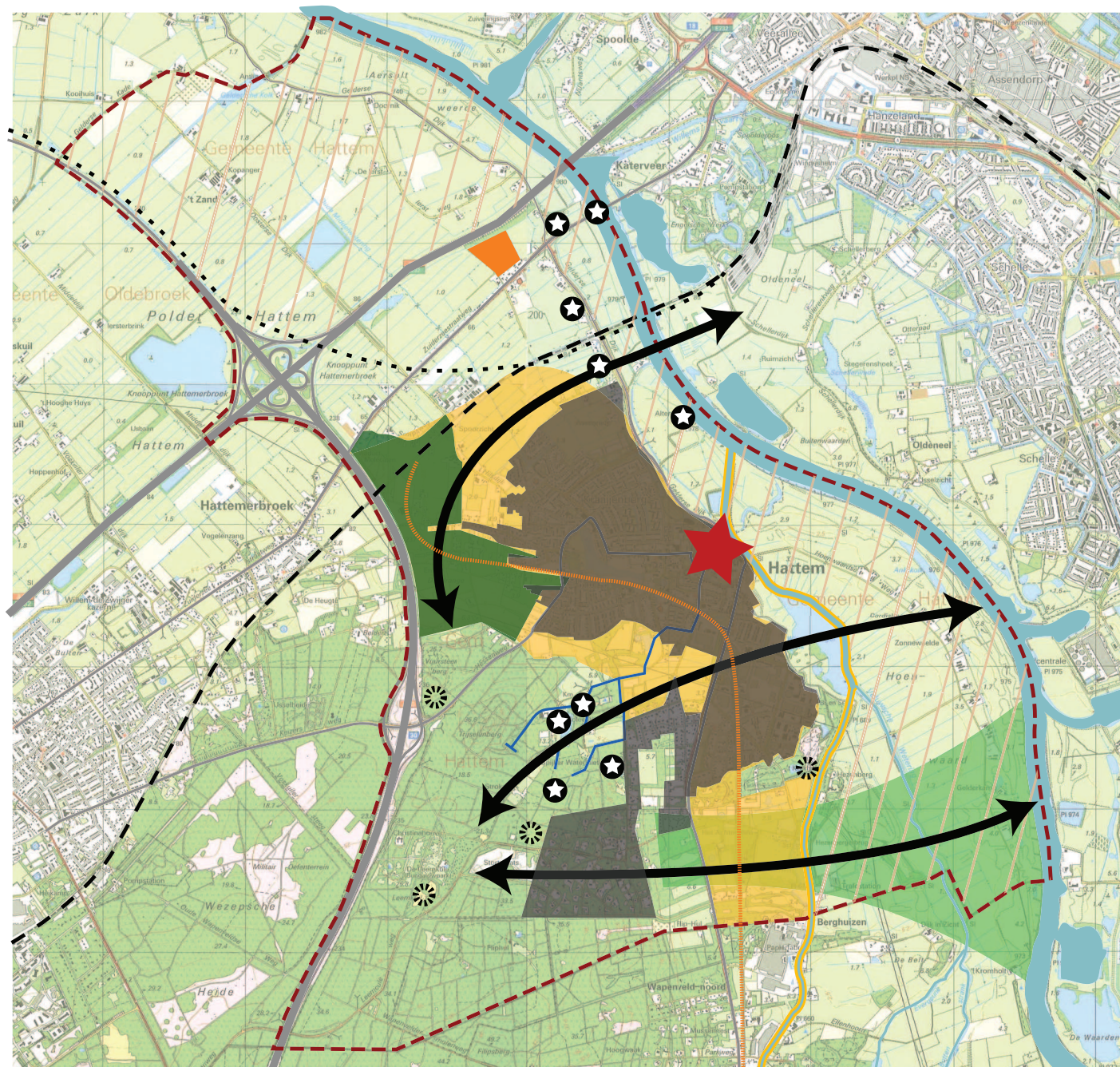
Bevaarbaarheid Apeldoorns kanaal

Zie recreatie en toerisme.

Landschap en Cultuurhistorie

LEGENDA

- Zoekzone landschappelijke versterking
- Archeologische waardevol gebied
- Flanken van de Veluwe
- Groene wig
- Openheid
- Hanzestad Hattem
- Rozenboomsloop
- Molencatensebeek
- Beschermd gezicht Apeldoorns Kanaal
- GEA-objecten
- Rijksmonumenten
- Gradiënten overgang
- Kern Hattem
- Gemeentegrens

2.7 Landschap

Nationale Landschappen

In de Nota Ruimte zijn 20 Nationale Landschappen aangewezen. Nationale landschappen zijn gebieden met internationaal zeldzame of unieke en nationaal kenmerkende landschapskwaliteiten en in samenhang daarmee bijzondere natuurlijke en recreatieve kwaliteiten. In de gemeente Hattem ligt de noordelijke punt van Nationaal Landschap Veluwe.

Groenblauw raamwerk en multifunctioneel gebied

Twee zones uit de provinciale ruimtelijke hoofdstructuur zijn van toepassing op de gemeente Hattem:

- Groenblauw raamwerk (EHS): ruimte voor ecologische en hydrologische dynamiek, bescherming van stilte, rust en milieukwaliteit, bescherming van ecologische kerngebieden en waardevolle open gebieden, realisering EVZ's, afbakening en bescherming regionale waterbergingsopgaven en maatregelen in het kader van 'Ruimte voor de rivier'.
- Multifunctioneel gebied: ruimte voor meervoudig ruimtegebruik in dorpen, steden en landelijk gebied, ontwikkeling door ondermeer het accommoderen van nieuwe economische dragers, inspelen op regionale structuurkenmerken en gebiedsspecifieke strategie in waardevolle landschappen.

Waardevolle landschappen.

In de provinciale Structuurvisie zijn voor Gelderland waardevolle landschappen onderscheiden. Waardevolle landschappen zijn gebieden met (inter)nationaal en provinciaal unieke of zeldzame landschapskwaliteiten. Voor de waardevolle landschappen geldt dat de kernkwaliteiten moeten worden versterkt. Voor het toevoegen van nieuwe bouwlocaties en andere ruimtelijke ingrepen geldt het 'ja,mits'-regime. Hattem ligt op de grens van de waardevolle landschappen Veluwemassief en Noordelijke IJsselvallei.

Flanken van de Veluwe

Hattem ligt in het overgangsgebied van de hoge en droge Veluwe stuwwal naar het laaggelegen en natte IJsseldal. Dit gebied wordt in de provinciale Structuurvisie benoemd als 'flanken van de Veluwe'. De flanken kennen wat betreft ruimtegebruik een sterke verweving tussen natuur, landbouw, recreatie en bebouwing en van vanouds bestaat er een interessante interactie tussen waterkracht (sprengen) en landbouw, industrie (papier en wasserijen), steden en dorpen.

Groene wig

Groene wiggings dienen voor het veiligstellen van de landschappelijke overgangen tussen het Veluwemassief en de randgebieden. Ze liggen tussen kernen in en bestaan uit een verweving van functies. Aan de zuidkant van Hattem ligt een groene wig die samenvalt met de ecologische poort Hattemer poort.

Zoekzone landschappelijke versterking

Ten westen van de kern Hattem ligt een zoekzone landschappelijke versterking die is opgenomen in de provinciale Structuurvisie. In een gebiedsplan moeten de landschappelijke kwaliteiten van de zoekzone worden uitgewerkt (op basis van landschapsarchitectonische gebiedsanalyse, landschappelijke kernkwaliteiten en gebiedsdoelen), waarmee vervolgens kan worden aangetoond hoe het nieuwe rood bijdraagt aan de landschappelijke kwaliteit.

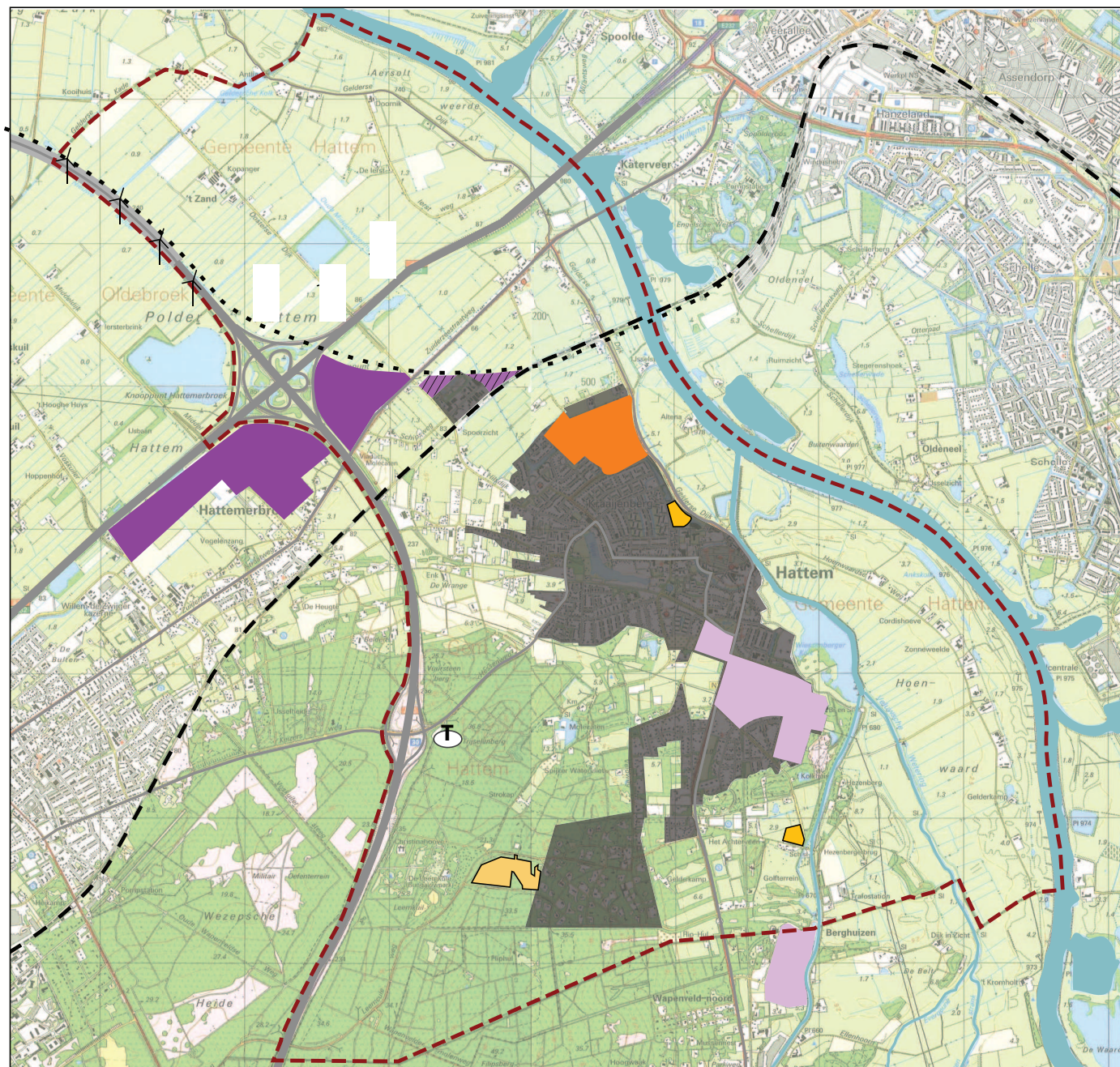
Provinciale regeling Nieuwe landgoederen

Initiatieven voor de aanleg van nieuwe landgoederen krijgen steun vanuit de overheid, omdat het Rijk, de provincie en gemeenten nieuw bos, nieuwe natuurwaarden en meer landschappelijke kwaliteit willen realiseren. De provinciale Structuurvisie (2005) biedt mogelijkheden voor functieverandering in landgoederen. Particulieren kunnen nieuwe natuur ontwikkelen en duurzaam beheren en de landschappelijke kwaliteit krijgt een impuls.

Economische dragers

LEGENDA

- Nieuw bedrijventerrein
- Herontwikkelingsgebied
- Gewenste uitbreiding bedrijventerrein
- Uitbreiding van Hattem
- Vrijkomende locaties
- Hanzelijn
- N50 wordt A50
- Natuurtransferium gewenst
- Te ontwikkelen voormalige vuilstort
- Kern Hattem
- Gemeentegrens

Landschapsonwikkelingsplan gemeente Hattem (2011)

Een belangrijke landschappelijke kwaliteit, die in het landschapsbeleidsplan van de gemeente Hattem naar voren komt, is de grote variatie aan landschapstypen. In Hattem heeft het merendeel van de gebieden nog een ruimtelijke structuur, die karakteristiek is voor het betreffende landschapstype. Een grote bedreiging voor het landschap is de vervaging van deze structuren. Dit gebeurt door schaalvergroting van de landbouw in kleinschalige gebieden, versnippering door infrastructuur, verdeling van het Hattemse bosgebied over verschillende eigenaren en intensivering van het agrarische gebruik. Om de landschappelijke structuur te versterken is het soms wenselijk dat landschapselementen worden aangelegd. Het LOP vormt hiervoor het beleidskader.

2.8 Economische dragersWerken*Regionaal Economisch beleid*

De ambities voor het economisch beleid in regio Noord-Veluwe zijn als volgt samengevat:

- Verankeren van bestaande bedrijvigheid in de regio;
- Waarborgen leefbaarheid Noord-Veluwe;
- Waarborgen ruimtelijke structuur Noord-Veluwe;
- Creatief en verantwoord omgaan met schaarse ruimte in de regio.

Ruimtelijk Economisch Ontwikkelingsplan (REOP), Hattem, Heerde, Oldebroek

De gemeenten Hattem, Heerde en Oldebroek hebben in nauwe samenwerking met de provincie een Ruimtelijk Economisch Ontwikkelingsplan opgesteld.

Dit plan bestaat kortweg uit de volgende onderdelen:

- de ontwikkeling van een gezamenlijk intergemeentelijk bedrijventerrein;
- de revitalisering van bestaande bedrijventerreinen;
- de verplaatsing van bedrijven (ook uit kernen, randzones van kernen en het buitengebied);
- de herontwikkeling van vrijkomende bedrijfslocaties met andere functies.

Eén van de onderdelen van het REOP is het ontwikkelen van een intergemeentelijk bedrijventerrein. Dit terrein wordt ontwikkeld in de (zuid)westelijke en oostelijke oksel van knooppunt Hattemerbroek (A28 en A50). Het nieuwe terrein heeft een oppervlakte van ca 60 ha. Hiervan wordt circa 40 ha uitgegeven aan bedrijven. Het terrein is in eerste instantie bestemd voor bedrijven uit de gemeenten Hattem, Heerde en Oldebroek.

Niet-agrarische bedrijvigheid in het buitengebied

Bij het vestigen van niet-agrarische bedrijvigheid in het buitengebied gaat de voorkeur uit naar hergebruik van vrijgekomen gebouwen in het buitengebied (zie ook 'functieverandering'). Voor bedrijfsvestiging op een nieuwe bouwlocatie in het buitengebied is een bestemmingsplanherziening nodig.

Functieverandering

Functieverandering van gebouwen in het buitengebied kan bijdragen aan een impuls voor leefbaarheid, vitaliteit en ruimtelijke kwaliteit van dat buitengebied, aldus de provinciale Structuurvisie. Er worden in de uitwerking van de regio Noord-Veluwe (momenteel een definitief ontwerp) drie mogelijkheden beschreven, die betrekking hebben op economische ontwikkeling, namelijk:

- functieverandering naar werken;
- mogelijkheden voor nevenactiviteiten;
- niet-agrarische bedrijven.

De initiatiefnemer wordt gevraagd een bijdrage te leveren aan de ruimtelijke kwaliteit van de directe omgeving.

Wonen*KWP III*

In het KWP III wordt meer dan in de voorgaande versies ingegaan op de kwaliteit van de woning en de woonomgeving. Inbreiding krijgt voorrang boven uitbreiding en er is specifieke aandacht voor duurzaamheid en levensloopbestendigheid. Er blijft aandacht voor het realiseren van voldoende goedkope huur- en koopwoningen en er is aandacht voor specifieke doelgroepen zoals senioren en starters. De ambities van Hattem passen goed bij de ambitie van het KWP III. De afnemende bevolkingsgroei in de regio heeft effect op het totaal aantal woningen dat is toegewezen aan de regio.

Bij de onderlinge verdeling van woningaantallen mag Hattem 564 woningen bouwen in de periode 2010 t/m 2019.

Om te kunnen voldoen aan de vraag naar woningen zijn woningbouwlocaties nodig. Het grootste deel van het bouwprogramma zal in de nieuwe woonwijk Assenrade worden gerealiseerd. Naast de (grotere) ontwikkelingen op de uitbreidingslocaties zijn er diverse inbreidingslocaties in ontwikkeling of in potentie kansrijk voor woningbouw zoals op het ijsbaanterrein. Voor de vrijkomende locatie waar vroeger bouwmarkt de Hezenberg zat wordt gedacht aan herontwikkeling naar woningbouw.

Ook komt door het verplaatsen van bedrijven naar het bedrijventerrein Hattemerbroek vrijkomende locaties beschikbaar voor eventuele herontwikkelingen op 't Veen.

Functieverandering naar wonen

Het functieveranderingbeleid zoals is beschreven onder 'werken' kent nog een vierde ontwikkelingsmogelijkheid, namelijk functieverandering naar wonen.

Verkeer

Aansluiting bedrijventerrein Hattemerbroek

Het verkeer op het nieuwe intergemeentelijke bedrijventerrein Hattemerbroek wordt volgens de huidige plannen afgewikkeld via het bestaande wegennet. Zowel de gemeente Oldebroek als de gemeente Hattem vinden dat de afwikkeling van het verkeer via het huidige wegennet geen goede optie is.

Bereikbaarheid

De bereikbaarheid van bestaande bedrijfslocaties binnen de gemeente Hattem is niet optimaal. Het verkeer dat vanaf bedrijventerrein Het Veen en de andere bedrijven in het zuiden van Hattem en Heerde komt, moet dwars door Hattem of via de Geldersedijk om de snelweg op te komen. Deze wegen zijn in principe niet geschikt voor druk industrieel verkeer.

Hanzelijn

De Hanzelijn verbindt Lelystad met Zwolle. Het tracé van de Hanzelijn loopt door de gemeente Hattem.

Landbouw

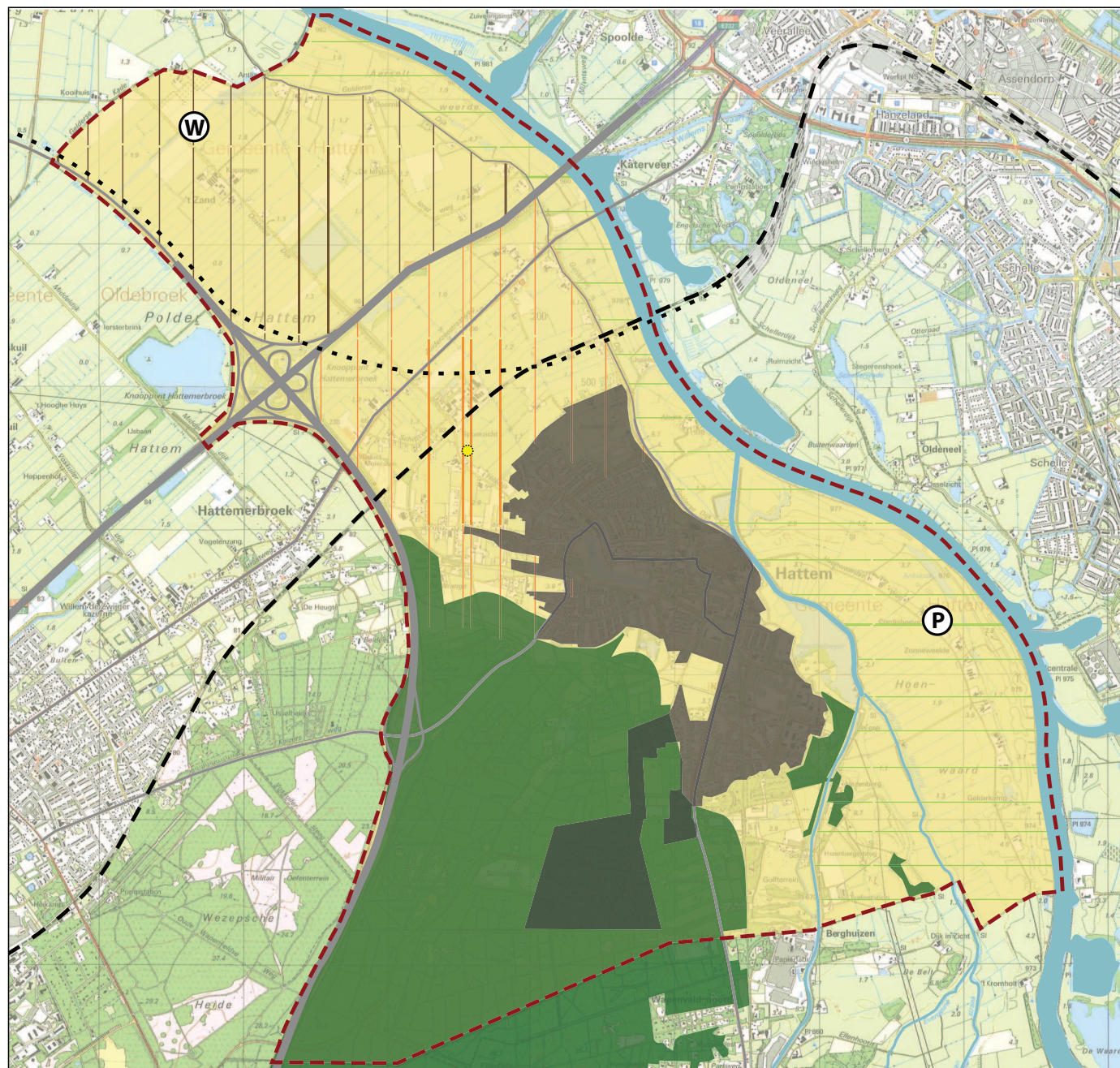
LEGENDA

Intensieve Veehouderij

- Extensivering
- Verwevingsgebied

Overige Landbouw

- Kernrandzone
- Ontwikkeling natuurgerichte landbouw
- Ontwikkelingsgebied
- Paardenfokkerij
- Wormenkwekerij
- Verbrede landbouw
- Kern Hattem
- Gemeentegrens

2.9 Landbouw

Reconstructiezonering Intensieve Veehouderij

In het Reconstructieplan Veluwe worden meerdere zones onderscheiden. Deze indeling heeft te maken met het ruimte bieden aan de ontwikkeling van intensieve veehouderij. In de gemeente Hattem wordt onderscheid gemaakt in:

- extensiveringsgebied: primaat wonen of natuur, in deze gebieden is uitbreiding, hervestiging of nieuw vestiging van intensieve veehouderij niet toegestaan;
- verwevingsgebied: gericht op verweven van landbouw, wonen en natuur. Hervestiging en uitbreiding van intensieve veehouderijen is hier mogelijk mits de ruimtelijke kwaliteit of functies in het gebied zich daar niet tegen verzetten. Het gaat om het bevorderen van een passende combinatie van landbouw, natuur, landschap, recreatie, werken en wonen met bijbehorende kwaliteiten. Nieuwvestiging van de intensieve veehouderij is in deze gebieden niet toegestaan. Hervestiging op bestaande locaties en uitbreiding tot 1,5 ha is mogelijk.

Grondgebonden landbouw

Nieuwvestiging (oprichting van een nieuw bouwperceel) en hervestiging (op een bestaande locatie) (=de voorkeur) van volwaardige grondgebonden melkveebedrijven en akkerbouwbedrijven is toegestaan, behalve in het groenblauwe raamwerk en in de weidevoel- en ganzengebieden van provinciaal belang.

Voor een duurzame bedrijfsvoering kan het nodig zijn om de verkaveling aan te passen. Kavelruil is hierbij een goed middel.

Ontwikkeling agrarische sector Hattem

Binnen een periode van 18 jaar (1988 – 2005) is het aantal agrarische bedrijven in de gemeente Hattem met 29 bedrijven afgenomen: een afname van ongeveer 37%. In 2006 waren er in totaal 54 agrarische bedrijven, waarvan 20 bedrijven met akkerbouw (www.cbs.nl/statline). De agrarische oppervlakte (kadastraal) in de gemeente is in 2006: 122 092 ha.

In 2005 waren er nog 56 bedrijven, waarvan:

- 19 bedrijven groter dan 20 hectare.

En ook zijn er:

- 17 bedrijven groter dan 70 nge (= een volledig inkomen uit de landbouw kunnen hebben);
- 7 bedrijven tussen de 50 en 70 nge;
- 22 bedrijven kleiner dan 50 nge.

De conclusie luidt dat 17 bedrijven die in Hattem liggen een toekomst in de landbouwsector hebben.

De rundveehouderij is de belangrijkste bedrijfstak binnen de agrarische sector in Hattem. Binnen alle bedrijfstypen, met uitzondering van de akkerbouw, tuinbouw, gecombineerde en de hokdierbedrijven, is een stabilisatie of een afname in het aantal bedrijven waar te nemen.

Op basis van de analyse van de afgelopen jaren, kunnen in de gemeente Hattem de volgende trends in de agrarische sector worden onderscheiden:

- Vermindering aantal bedrijven: De extra investering, die het landbouwmilieubeleid met zich meebrengt, kan leiden tot een afname van het aantal agrarische bedrijven.
- Toename productie per bedrijf: De gemiddelde productieomvang (in nge) zal naar verwachting toenemen. Deze toename is zowel een gevolg van het verdwijnen van de kleinere bedrijven, als van de toename van de productieomvang op de blijvende bedrijven.
- Omschakeling bedrijfstypen: Deze ontwikkeling kan een bijdrage leveren aan de vernieuwing van het platteland.

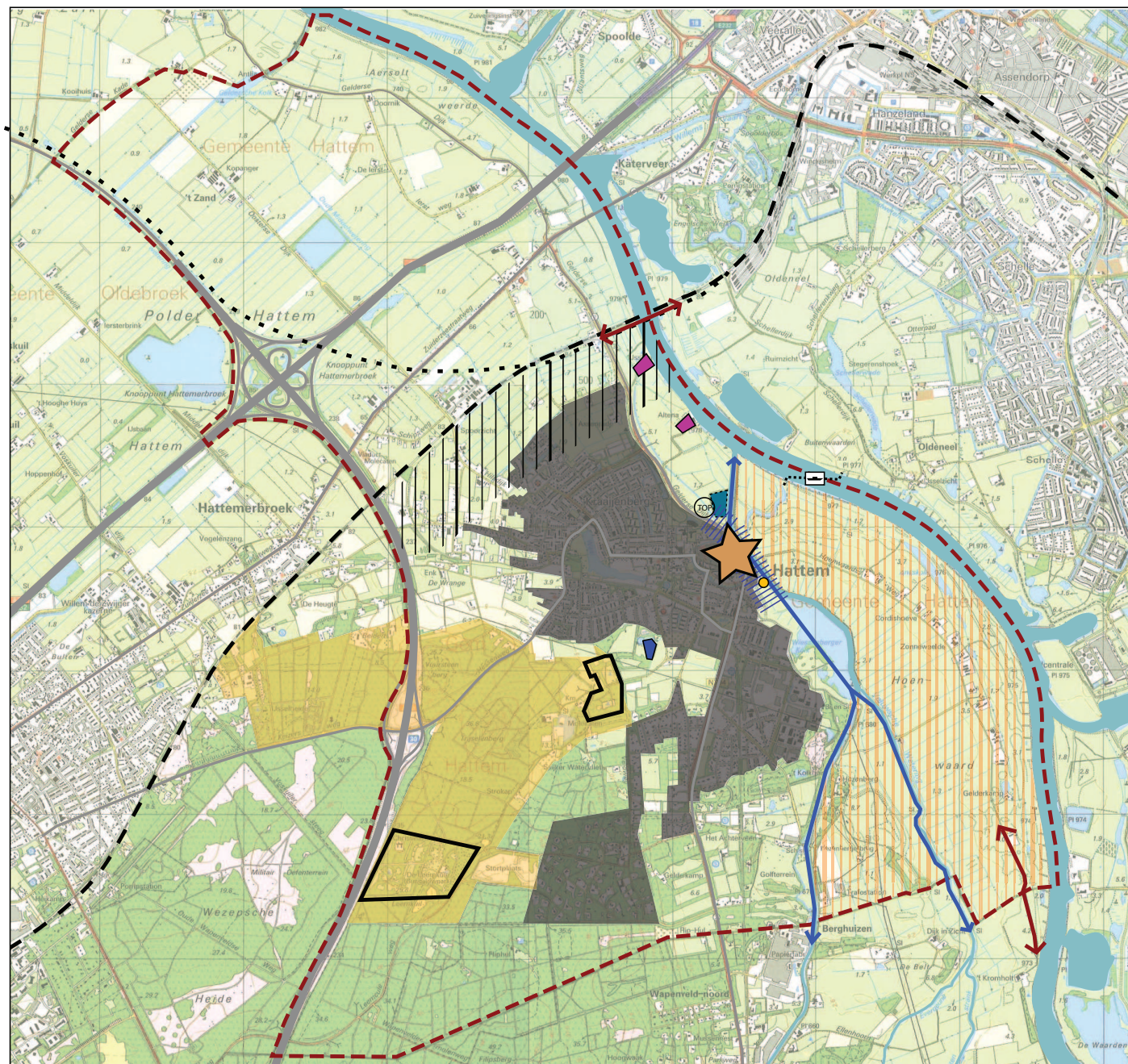
Paardenfokkerijen

De paardenhouderij kent een grote diversiteit aan verschijningsvormen. De puur op productiegerichte agrarische bedrijven, waar uitsluitend paarden worden gefokt of opgefokt, die als hengstenhouderij in gebruik zijn of waar paarden voor de melkproductie worden gehouden, kunnen worden aangemerkt als agrarische bedrijven. In de Hoenwaard ligt één paardenfokkerij.

Recreatie

LEGENDA

- Stedelijk uitlooph gebied
- Groeiclus ter verblifsrecreatie
- Historisch centrum Hattem
- Opwaardering vaarwaterrecreatie
- Toeristisch Overstappunt (TOP)
- Extensieve recreatie
- Jachthaven
- Kwaliteitsverbetering
- Ontwikkeling toeristische recreatieve trekkers
- Verblifsrecreatie, De Leemkule en Molecaten
- Zwembad
- Fiets-voetveer (Hattem-Zwolle)
- Te ontwikkelen fietsverbinding
- Relatie IJssel-centrum opwaarderen
- Kern Hattem
- Gemeentegrens

2.10 Recreatie en toerisme

Mooi Dichtbij

In het provinciale beleid Mooi Dichtbij is cultuurtoerisme één van de belangrijkste thema's. Cultuurtoerisme is een trend die past bij een toename van de behoefte van de recreant aan uniciteit en authenticiteit.

Programma Imago Veluwe

Het doel van het programma Imago Veluwe is dat de Veluwe op nummer 1 komt als Nederlandse vakantiebestemming. Het programma stimuleert Veluwebrede samenwerking, waarbij iedereen afzonderlijk en in gezamenlijkheid een uniform Veluws beeld (en beeldmerk) omarmt en uitdraagt.

Groei en Krimp Verblifsrecreatie

Het Veluwemassief neemt in het recreatiebeleid een bijzondere positie in. Voor het Veluwemassief geldt een vrij uitgewerkte visie voor (verblijfs)recreatie voortkomende uit de Nota Veluwe 2010 en het reconstructieplan Veluwe. Dit beleid, met inbegrip van de bijbehorende begrenzingen van het groei of krimpgebied uit het reconstructieplan, wordt in hoofdlijnen geïmplementeerd. Hoofdlijn van dit scenario is enerzijds ontwikkelingsmogelijkheden toestaan van recreatiebedrijven op vanuit natuuroverwegingen minder kwetsbare plekken (groei) en anderzijds het saneren van recreatiebedrijven, die vanuit natuuroverwegingen ongunstig gelegen zijn (krimp).

Beleids- en actieplan Recreatie en Toerisme 2010- 2015

Hattem profileert zich momenteel als 'Hanzestad op de Veluwe': Het cultuurhistorisch waardevolle stadje gelegen op de overgang van Veluwe naar IJssel. Speerpunten van het beleid zijn:

- De ligging aan het water benutten;
- Betere profilering als Hanzestad;
- Inzetten op marketing en promotie van Hattem;
- Verbindingen leggen.

In de gemeente ligt de groeicluster Hattem-Oldebroek, waarvoor de randvoorwaarden vanuit natuur en landschap zijn verkend.

Hanzesteden

Een aantal jaren geleden zijn de Hanzesteden een hedendaags toeristisch verbond aangegaan. Dit heeft al diverse 'producten' opgeleverd. Zo zijn in samenwerking met Staatsbosbeheer de fietsroutes 'Van Hanzestad naar Hanzestad' ontwikkeld. Ook wandelaars hebben de mogelijkheid de Hanzesteden te bezoeken. Zo is er het Hanzestedenpad, een populaire langeafstandswandelroute, die ook door de gemeente Hattem loopt. Gemeenten Elburg, Harderwijk en Hattem voeren een promotieplan uit om zich op de kaart te zetten als Veluwse Hanzesteden.

Routeontwikkeling

Het fietsknooppuntensysteem is ontwikkeld voor de Veluwe. Aansluitend hierop is een fietsverbinding met Heerde via de Hoenwaard gewenst. Daarnaast wordt een fietsverbinding over de IJssel gerealiseerd in combinatie met de Hanzelijn. In de gemeente Hattem zijn er nauwelijks bewegwijzerde (wandelen) routes en duidelijke opstappunten. Recent is de Beken- en Sprengroute uitgebracht, die onder meer door landgoed Molecaten loopt. Daarnaast is er samen met de gemeenten Heerde en Oldebroek een klompenpadennetwerk in ontwikkeling.

Apeldoorns kanaal

Vanuit de gemeenten waar het Apeldoorns kanaal doorheen stroomt, bestaat de wens om het Apeldoorns kanaal weer bevaarbaar te maken. De focus ligt erop een schoon en bevaarbaar kanaal tussen Hattem en Heerde te realiseren, in samenhang met een gebiedsontwikkeling. De basis voor de uitvoering is de gebiedsagenda Apeldoorns Kanaal 5e en 6e pand.

Zwembad

Het zwembad is gerealiseerd bij de Marke. De voormalige zwembadlocatie de Watermulder (zie kaart) kan een andere functie krijgen.

Recreatieve paardenhouderijen

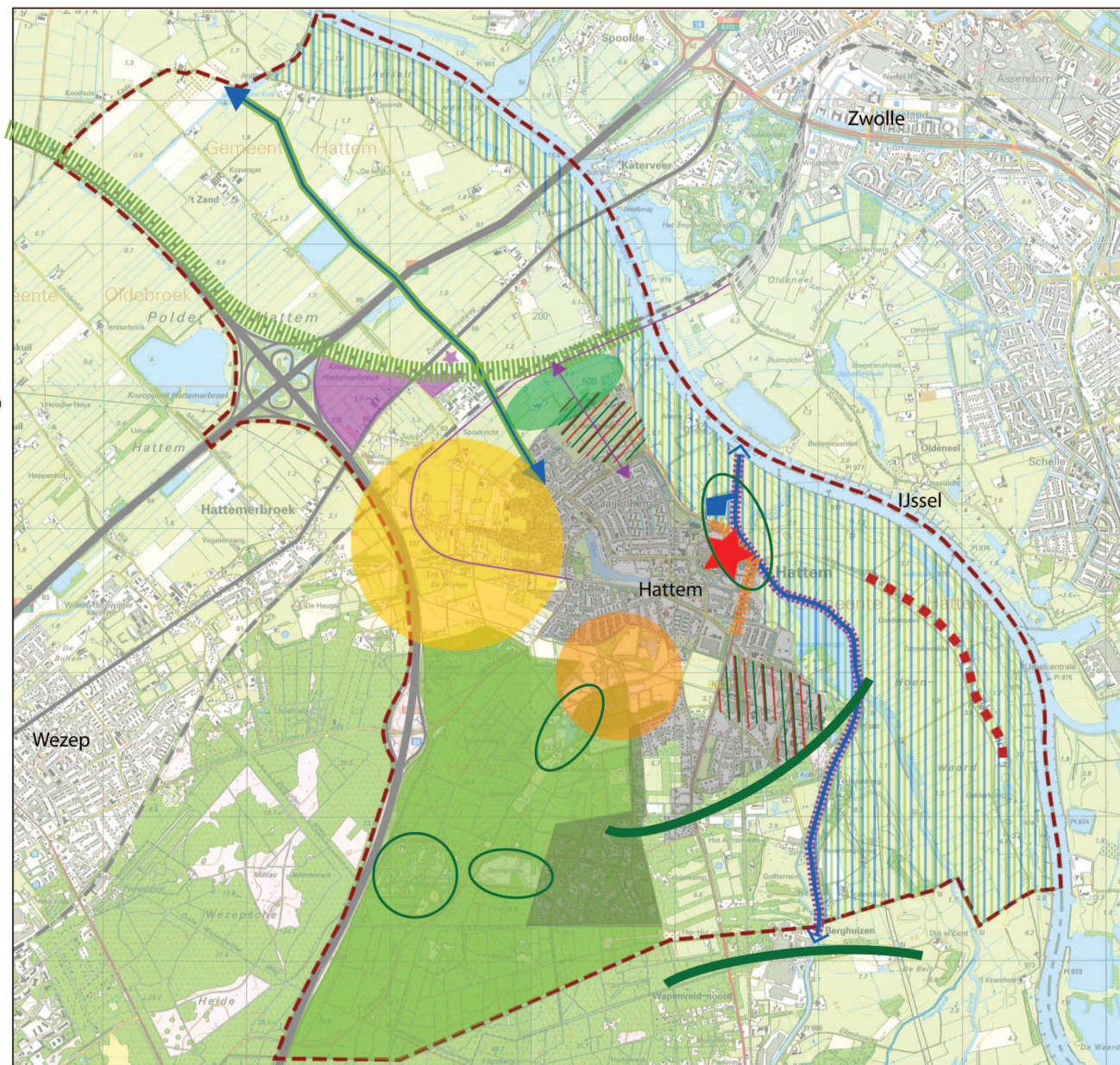
De paardenhouderij is een sector in ontwikkeling, die een indrukwekkende groei doormaakt met zichtbare gevolgen voor het landelijk gebied. Er wordt zelfs gesproken van de 'verpaarding van het landschap'. De paardenhouderij voorziet in een duidelijke behoefte, zorgt voor mooie beelden in het landschap en geeft de regionale economie een impuls. Aan de andere kant bestaat het risico dat ongecontroleerde groei leidt tot landschappelijke verrommeling, tot aantasting van de natuur en tot conflicten met andere vormen van recreatie.

In de gemeente is er een paardenhouderij op Landgoed Molecaten en op andere locaties zijn twee maneges.

Ontwikkelingsvisie Hattem

LEGENDA

- Cultuurhistorische Hanzestad Hattem
- Kwalitatief opgewaardeerde IJsselzone
- Jachthavenontwikkeling
- Groene woonmilieus
- Bevaarbaar / recreatief Apeldoorns kanaal
- Kleinschalige economische functies (wonen en recreatie)
- Uiterwaarden met agrarisch natuurbeheer
- Stedelijk recreatief uitloopgebied
- Landschappelijke versterkte zone d.m.v. 'rood voor groen'
- Landschappelijk en ecologisch versterkte zone inclusief recreatieve functies
- Recreatief versterkte locaties
- Hattermer poort: combinatie van natuur en sport
- Natuurvriendelijk ingerichte Oude Middenwetering
- Landschappelijke inpassing Hanzelijn
- Fietverbinding over de IJssel (Rozenboomsloop)
- Bedrijventerreinen
- Reservering toekomstig bedrijventerrein
- Kern Hattem

3 VISIE OP DE RUIMTELIJKE ONTWIKKELING

De integrale ontwikkelingsvisie gaat in op de toekomstige ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente Hattem tot 2025. Daarbij worden eerst de kernkwaliteiten van Hattem onderscheiden waarop de visie op Hattem is gebaseerd. Wij schetsen op basis hiervan de situatie van Hattem in 2025. Deze visie is ook op kaartbeeld weergegeven. Op basis van de visie worden deelgebieden onderscheiden die in meer detail beschreven worden.

3.1 Centrale waarden van Hattem

Kernkwaliteiten

Hattem ontleent haar unieke identiteit aan de ligging in een hoogwaardige natuurlijke en landschappelijke omgeving op de overgang van hoog (Veluwe) naar laag (IJssel). Op basis hiervan zijn de volgende kernkwaliteiten van Hattem te onderscheiden:

- de overgang tussen Veluwe en IJssel(vallei);
- de hoge natuurlijke en landschappelijke waarden van de Veluwe en de uiterwaarden;
- de hoge landschappelijke waarden van het kampen landschap;
- de (blauwe) kwaliteiten en potenties van de IJssel, het Apeldoorns kanaal en Molecatense beek;
- open agrarisch gebied ten noorden van de spoorlijn;
- cultuurhistorische ligging en uitstraling van Hanzestad Hattem: de voormalige veste ligt prachtig op de uitlopers van het Veluwemassief.

Groen, blauw en cultuurhistorie

Groen, blauw en cultuurhistorie zijn op basis van de kernkwaliteiten aan te duiden als dé centrale waarden van Hattem. Het versterken van deze waarden is de basis voor de toekomstige ontwikkeling van Hattem. Kiezen voor deze thema's betekent kiezen voor een duidelijke identiteit. Deze identiteit biedt extra kansen en mogelijkheden voor de verdere ontwikkelingen in de verschillende sectoren (zoals wonen, recreatie & toerisme, bedrijvigheid, etc), maar ook vanuit sociaal oogpunt. Het zijn thema's die de inwoners en de toeristen in Hattem herkennen en aanspreken nu en in de toekomst. Daarnaast schept deze identiteit ook duidelijke toetsingkaders voor de toekomstige ontwikkeling.

3.2 Hattem in 2025: een blik op de toekomst

Hanzestad Hattem profileert zich in de toekomst nog meer als stad met een rijke cultuurhistorie, liggend tussen Veluwe en IJssel. De overgangen tussen de Veluwe en IJssel ten zuiden en ten noorden van Hattem worden hiervoor versterkt met een duidelijke groen/blauwe inrichting. Hattem profileert zich als Hanzestad op de Veluwe en levert een bijdrage aan en profiteert van de promotie van de Veluwe en de Hanzesteden.

In het zuiden heeft de Hattemer poort zich ontwikkeld tot een robuuste ecologische verbinding waarbinnen de bestaande functies een passende plek hebben gekregen. De Hattemer poort gaat over in het uiterwaardenlandschap van Hattem waar natuur centraal staat en er ruimte is voor extensieve vormen van recreatie.

Ten noorden van de kern Hattem is de overgang tussen Veluwe en IJssel versterkt door een landschappelijke inrichting, gecombineerd met de functies die passen bij een stedelijk recreatief uitlooppgebied.

De potenties van de cultuurhistorische waarden van het aantrekkelijke historische centrum zijn optimaal benut. Het centrum heeft een groot economisch belang. Er zijn veel hoogwaardige en kleinschalige voorzieningen, waaronder horeca, in het centrum te vinden die zorgen voor een dynamische omgeving. Het aantrekkelijke centrum in combinatie met de kwalitatief verbeterde IJsselzone en de groene omgeving trekt veel dagtoeristen en passanten naar de gemeente. De vele cultuurhistorische en monumentale gebouwen hebben een duidelijke plek gekregen in de ontwikkeling van Hattem.

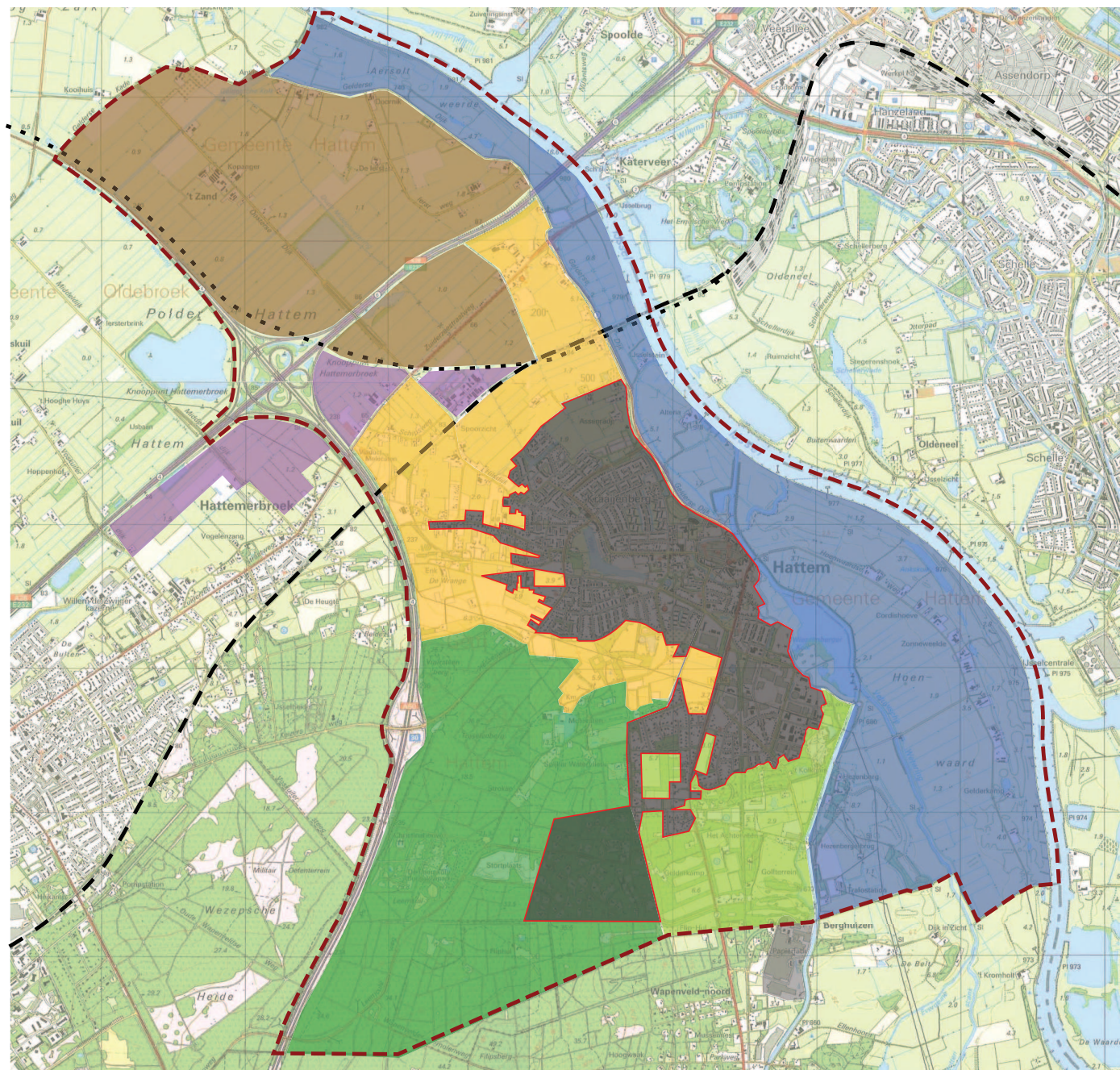
Het Apeldoorns kanaal is schoon en bevaarbaar. Er zijn diverse recreatieve activiteiten gekoppeld aan het kanaal, maar ook ontwikkelingen die gericht zijn op rust en het genieten van de (natte) natuur.

Hattem heeft zich niet verder uitgebreid, maar heeft ingezet op herstructurering van bestaande locaties met oog voor de groene, blauwe en cultuurhistorische waarden. De kern Hattem kenmerkt zich door de groene woonmilieus met aandacht voor duurzaam bouwen en ecologisch groenbeheer.

Deelgebieden

LEGENDA

- Stadslandschap
- Hattemer (s)po(o)rt
- De Veluwe
- De uiterwaarden
- De polder
- De kern Hattem
- Bedrijventerrein

Bij de ontwikkeling van 't Veen en Assenrade is dat duidelijk te zien in 2025. De inrichting van 't Veen draagt bij aan de beleving van de overgang van Veluwe naar IJssel, een belangrijke kernkwaliteit.

Grootschalige bedrijvigheid heeft zijn plek gevonden buiten de kern op de daarvoor bestemde bedrijventerreinen, zoals Hattemerbroek. Ook hier spelen water en groen een belangrijke rol bij de inrichting en beleving. Er is aandacht voor groene werkmilieus op bedrijventerreinen (duurzaam bouwen en ecologisch beheer).

Hattem blijft goede scores behalen op het gebied van verkeersveiligheid en aantallen ongevallen. Hattem heeft ingespeeld op autonome ontwikkelingen (Assenrade, herontwikkeling 't Veen, ontwikkeling H2O) die naar verwachting leiden tot verkeerskundige effecten, zoals de vermindering van het percentage zwaar verkeer over de Geldersedijk / Nieuweweg.

De bereikbaarheid van Hattem en het bedrijventerrein Hattemerbroek is uitstekend. Hattemerbroek is goed bereikbaar per openbaar vervoer door een nieuw station aan de Veluwelijn.

Landbouw heeft zich op verschillende manieren ontwikkeld. In de zone nabij de kern is er stadslandbouw. Dit bestaat onder meer uit boerderijwinkels, zorglandbouw, te bezoeken bedrijven en uiteenlopende recreatieve functies (waaronder horeca en routes). In het noordelijk deel van de gemeente is ruimte voor gedifferentieerde vormen van landbouw. In de uiterwaarden en de Hoenwaard voert agrarisch natuurbeheer de hoofdtoon.

Er zijn verschillende accenten en functies te vinden op verschillende plekken in de gemeente. Hattem is op basis hiervan in te delen in deelgebieden.

De volgende paragrafen beschrijven de deelgebieden die op basis van de visie zijn te onderscheiden:

1. stadslandschap;
2. Hattemer poort;
3. de Veluwe;
4. de uiterwaarden;
5. de polder;
6. de kern Hattem;
7. bedrijventerreinen.

3.3 Stadslandschap (geel op deelgebiedenkaart)

Dit gebied ligt rondom de kern Hattem. Het is een blijvend groen gebied, waardoor de overgang tussen Veluwe en IJssel zichtbaar blijft.

De landschappelijke en recreatieve kwaliteiten van het gebied zijn hoogwaardig. Het gebied kan worden gekarakteriseerd als een duurzaam stedelijk uitloopgebied waar functies die gelieerd zijn aan de stad zijn te vinden in een fraaie groene omgeving. De verbinding tussen de kern, IJssel en Veluwe is sterk door de aanwezigheid van een uitgebreid routenetwerk.

Een deel van het gebied (de gele vlek op de visiekaart) bestaat uit het kampenlandschap met zijn karakteristieke enken en landbouwgronden. De karakteristieke landschapsstructuren zijn ten noordwesten van de kern Hattem versterkt. Onder de motto's 'rood voor groen' en functieverandering is er beperkt ruimte voor nieuwe woonfuncties mits dit ten goede komt aan de realisatie van de landschappelijke kwaliteiten van het gebied (geen toename versterking).

Het gebied rondom de Molecatense beek en Landgoed Molecaten (oranje vlek op de visiekaart) is landschappelijk en ecologische versterkt. Hier is vooral ruimte voor extensieve recreatie. Rond de Herberg Molecaten is ruimte voor een kwalitatieve recreatieve ontwikkeling met horeca en startpunt van verschillende routes. De Molecatense beek is natuurlijk ingericht en vormt, via de nieuwe groene wijk 't Veen, een ecologische verbinding tussen Veluwe en IJssel.

Het gebied ten noorden van de kern Hattem (groene vlek op de visiekaart) is een blijvend open gebied. Uiteenlopende functies die er voor zorgen dat het ook een open gebied blijft, hebben hier hun plek gekregen. De aanwezige landbouw is 'stadslandbouw', dit is een vorm van verbrede landbouw in de directe omgeving van de stad. De aanwezigheid van verbrede bedrijven versterkt het duurzame stedelijk uitloopgebied en maakt de landbouw tevens toegankelijker voor bewoners van de kern.

Het gebied is gevrijwaard van verdere verstedelijking. De Hanzelijn is landschappelijk ingepast waardoor deze een passende plek in het landschap heeft gekregen. Het gerealiseerde fietspad over de IJssel is verbonden met het fietspad over het Roseboomspoor en er is zorggedragen voor een aanrijroute voor de fietsers vanuit het centrum naar de brug via Assenrade. Het fietspad is tevens opgenomen in het fietstotaalplan van de Veluwe.

3.4 Hattemer poort (lichtgroen op deelgebiedenkaart)

Een robuuste ecologische verbindingzone (corridor) verbindt de Veluwe en de IJssel (Hattemer poort). Natuur is de hoofdfunctie in deze zone, maar er wordt wel gezocht naar combinaties met functies die daaraan bijdragen en daarbij passen. De combinatie van natuur en sport is bijvoorbeeld gemaakt door de aanwezige sportvelden te herinrichten (kunstgras, maar ook de mix van 'oefenvelden met herten' kan een optie zijn). Voor locatie de Hezenberg wordt gedacht aan de functie wonen in een groene omgeving. Er is een duidelijke zonering van functies te vinden in de poort, waarbij het noordelijk deel intensiever is ingericht dan het zuidelijk deel.

Het terrein van de Berghuizer papierfabriek heeft een functie gekregen passend bij zijn locatie aan de Hattemer poort (groen), Apeldoorns kanaal (water en cultuurhistorie) en de geschiedenis van de plek (water en economische functie). Kortom, 'groen', 'blauw' en cultuurhistorie komen op dit terrein samen. De verkeersdruk is door de nieuwe functie sterk verminderd, wat bijdraagt aan de passeerbaarheid door de Hattemer poort en ook aan de verkeersdruk in de kern Hattem.

3.5 De Veluwe (donker groen op deelgebiedenkaart)

Op de Veluwe is ingezet op een duurzame ontwikkeling van het gebied vanwege de aanwezige hoge natuurlijke en landschappelijke

waarden. De geïsoleerde ligging is opgeheven door een robuuste verbinding met de uiterwaarden en ook de relatie met het kampenlandschap is versterkt. In dit deelgebied gaat het om de combinatie van rijke en mooie natuur met een hoogwaardig toeristisch aanbod. Het verblijfsrecreatieve aanbod op de bestaande bedrijven is gedifferentieerd en de relatie tussen de recreatieve sector en de natuur is verbeterd. De voormalige vuilstort heeft een hoogwaardige recreatieve functie gekregen.

De recreant treft een gevarieerd netwerk van wandel en fietspaden en bijbehorende opstappunten. In dit deelgebied (en in deelgebied stadlandschap) zijn enkele opstappunten met Veluwe P ingericht als startpunt voor verschillende routes. Mogelijke locaties zijn de Leemcule, de parkeerplaats bij de afrit van de A50 (in deelgebied de Veluwe) en bij landgoed Molecaten (in deelgebied Stadslandschap).

3.6 De uiterwaarden (blauw op deelgebiedenkaart)

De uiterwaarden zijn groen en hebben een blijvend open karakter. De robuuste verbinding met de Veluwe is gerealiseerd. De uiterwaarden zijn grotendeels in agrarisch natuurbeheer. De landbouw heeft in dit gebied de samenwerking opgezocht met terreinbeherende organisaties, zoals het Gelders Landschap, en gezamenlijk beheren zij dit open gebied.

De uitgebreide jachthaven en de realisatie van het bijbehorende toeristische overstappunt dragen bij aan de vergroting van de dynamiek van de kern Hattem.

Langs de Hoenwaardseweg is op de bestaande locaties ruimte voor de ontwikkeling van een aantal natuurlandbouwbedrijven. De overige gebouwen zijn in gebruik voor wonen en kleinschalige economische activiteiten zoals bed & breakfast, kamperen bij de boer, theeschenkerij, maar ook is er ruimte voor kantoor aan huis.

De uiterwaarden zijn zodanig toegankelijk voor de inwoners van Hattem en de recreanten, dat de natuurwaarden niet worden verstoord. De verbetering van de toegankelijkheid van de uiterwaarden is onder meer vormgegeven door een nieuwe fietsroute naar Heerde door de uiterwaarden en een fiets- en wandelroute langs het Apeldoorns kanaal en deels door de uiterwaarden. Het Apeldoorns kanaal is bevaarbaar en heeft tevens enkele aanlegplaatsen. Ten behoeve van de passerende recreant zijn horeca en kleinschalige verblijfsrecreatieve mogelijkheden aanwezig.

3.7 De polder (bruin op deelgebiedenkaart)

Dit gebied is een open agrarisch landschap. De landbouw heeft alle ruimte voor ontwikkeling. Er zijn meerdere vormen van landbouw te vinden, zoals grondgebonden bedrijven maar ook energieteelt (gedifferentieerde landbouw). Daarnaast heeft waterberging een plek gevonden zowel langs het oppervlaktewater, (Oude Middelwetering) als in de zandwinningsplas.

Het gebied tussen de snelweg en de Hanzelijn is eigenlijk een mix tussen landbouw en stadslandschap. Het gebied rondom het buurtschap Zuiderzeestraatweg met haar oude school en het verderop gelegen klooster heeft zich kwalitatief ontwikkeld met aandacht voor groen, blauw en cultuurhistorie.

3.8 De kern Hattem (grijs op deelgebiedenkaart)

De ligging van Hanzestad Hattem op de overgang van hoog naar laag wordt duidelijk uitgedragen. Mensen brengen een bezoek aan Hattem om haar cultuurhistorische waarden en het aantrekkelijke historisch centrum met een hoogwaardig voorzieningenniveau (musea, horeca), die het economisch belang van het centrum onderstrepen. In het kader van de Binnenstadvisie is de aanwezigheid van winkels buiten het centrum als negatief bestempeld. Wij streven ernaar winkelveorzieningen zoveel mogelijk ruimtelijk te concentreren. De kern Hattem kenmerkt zich door de groene woonmilieus met aandacht voor duurzaam bouwen van 't Veen en Assenrade. De inrichting van 't Veen draagt bij aan de beleving van de overgang van Veluwe naar IJssel (ecologisch beheer). Grootschalige bedrijvigheid krijgt geen plek meer in de kern, maar is gelokaliseerd op bedrijventerreinen buiten de kern. Maar ook bij de herstructurering en onderhoud van infrastructuur, rioleringen en andere werken in Hattem is aangesloten bij de ontwikkeling van een groene omgeving door op die locaties extra groen toe te voegen.

De Geldersedijk, de Bleek en Nieuwe weg zijn kwalitatief sterk verbeterd met het doel om de relatie met de IJssel zichtbaar te maken. Deze zone is de volwaardige entree van Hattem en geeft de stad de uitstraling die er bij past. Deze inrichting is mogelijk geworden, doordat grootschalige bedrijvigheid zich niet meer in de kern bevindt en de bijbehorende overlast van (zwaar) vrachtverkeer afgenomen is op deze wegen.

3.9 Bedrijventerrein (paars op deelgebiedenkaart)

Grootschalige bedrijvigheid heeft geen plaats meer in de kern van Hattem, maar bevindt zich op het bedrijventerrein Hattemerbroek. De inrichting van dit bedrijventerrein kan worden gekarakteriseerd als een groen werkmilieu met aandacht voor duurzaamheidsaspecten. Er is ruimte voor een groene natuurlijke inrichting en de laatste ontwikkeling voor natuur op bedrijventerreinen (ecologisch beheer). Hattemerbroek is goed bereikbaar per auto en openbaar vervoer door een ontsluiting op de snelweg en een station aan de Veluwelijn.

4 ORGANISATIE EN VERVOLGPROCES

Om het Ruimtelijk Ontwikkelingsplan binnen de gemeente Hattem verder uit te voeren, is een effectief opererende organisatiestructuur essentieel. Dit is nodig om ook concrete zaken daadwerkelijk van de grond te krijgen.

4.1 Gemeentelijke organisatie

Binnen de gemeentelijke organisatie is één beleidsmedewerker (beleidsmedewerker Ruimtelijk Ontwikkelingsplan) belast met het waarborgen van de kernkwaliteiten uit de visie en het coördineren van de uitvoering van het Ruimtelijk Ontwikkelingsplan. Daarmee fungeert deze persoon intern en extern als aanspreekpunt voor het plan.

Overlegcyclus

Interne afstemming is belangrijk voor de voortgang. Om deze reden organiseert de beleidsmedewerker Ruimtelijk Ontwikkelingsplan elk kwartaal een overleg met alle betrokken medewerkers (projectgroep Ruimtelijk Ontwikkelingsplan) waardoor het overleg een cyclisch karakter krijgt. De betreffende beleidsmedewerker organiseert het overleg en zorgt voor de agenda en verslaglegging.

In het overleg wordt de voortgang van de gemeentelijke en externe projecten besproken. Ook bij de externe projecten is er een gemeentelijke contactpersoon op de hoogte van de voortgang. Er vinden evaluaties plaats van afgeronde projecten en de taken en verantwoordelijkheden worden bepaald en verdeeld. De betrokken ambtenaren signaleren daarnaast belangrijke nieuwe ontwikkelingskansen en zetten deze op de agenda. De evaluaties worden jaarlijks gebundeld en ter kennisneming aangeboden aan het College van B&W. Op deze wijze wordt bij het maken van afwegingen de kernkwaliteiten uit de visie meegewogen.

Uitvoeringsparagraaf

De uitvoeringsparagraaf structuurvisie is geen statisch document. Jaarlijks worden de projecten, waar de gemeente in het daarop volgende jaar aan gaat werken, en het benodigde budget opgenomen in een jaarprogramma. Ook nieuwe ontwikkelingen worden hierin meegenomen. De projectgroep Ruimtelijk Ontwikkelingsplan stelt het jaarprogramma samen.

Het jaarprogramma wordt besproken met een selectie van organisaties, die betrokken zijn geweest bij de totstandkoming van het Ruimtelijk Ontwikkelingsplan zijn geraadpleegd, voordat het ter besluitvorming aan het College van B&W wordt aangeboden. Op deze wijze wordt onder meer draagvlak gecreëerd voor de uitvoering (zie ook "Samenwerking").

De planning van de besluitvorming over het jaarprogramma is gekoppeld aan de planning van de gemeentelijke begroting. De inhoud van het jaarprogramma wordt opgenomen in de gemeentelijke (programma)begroting. Zo kan de raad een integrale afweging maken.

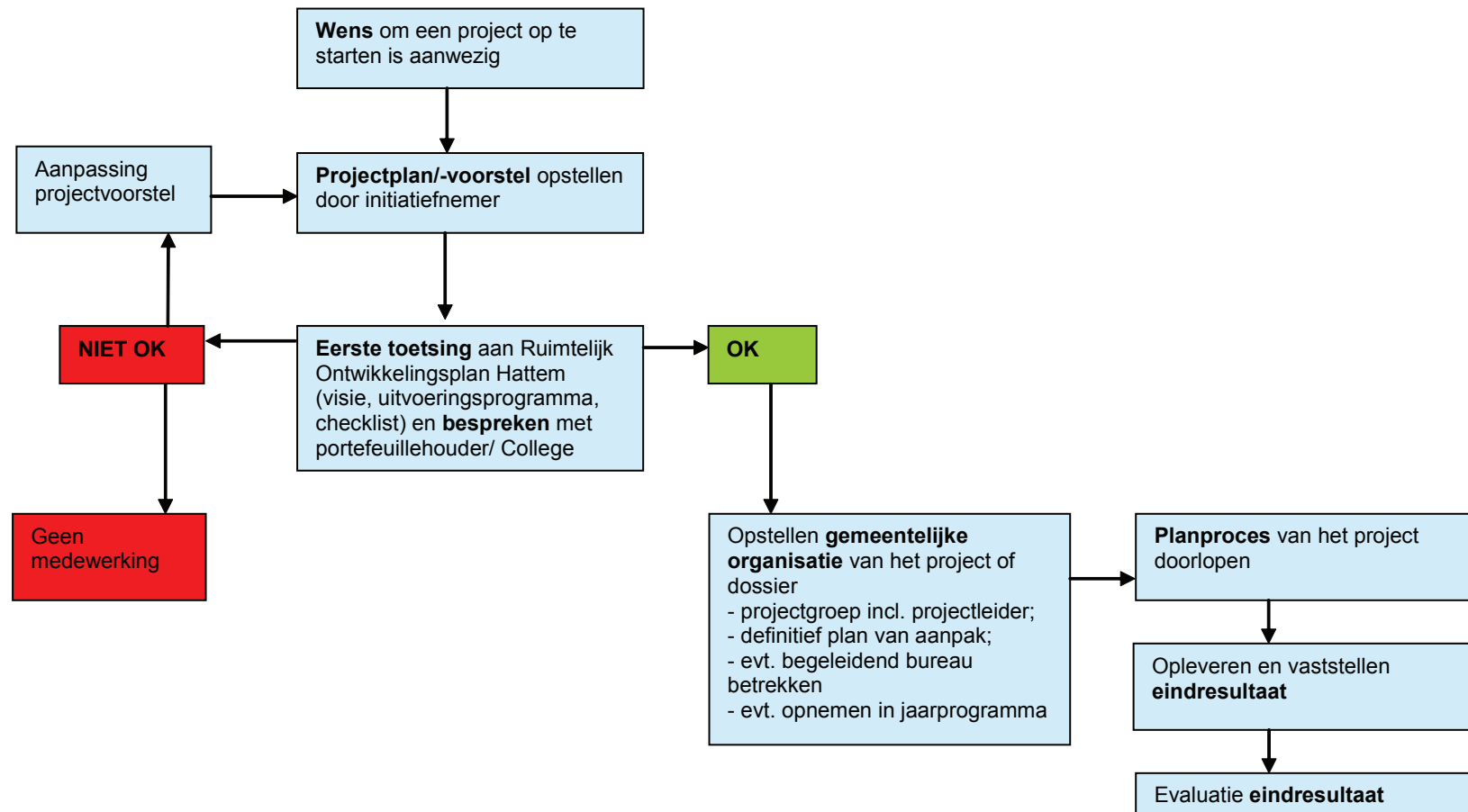
Herijking visie

Eens in de vijf jaar vindt er een herijking plaats van het Ruimtelijk Ontwikkelingsplan. De visie wordt dan goed onder de loep genomen om te bepalen of het nog steeds de gewenste toekomstige ruimtelijke situatie beschrijft. Deze herijking vindt plaats in samenwerking met vertegenwoordigers van lokale en regionale organisaties.

Samenwerking

De gemeente zoekt bij de uitvoering van het plan samenwerking met de verschillende organisaties en partijen om zo synergie te bewerkstelligen. Samenwerking krijgt niet alleen gestalte op het lokale vlak, maar er ook met de bovenlokale partijen zoals andere gemeenten, de provincie, waterschap en Rijkswaterstaat.

Beslisboom Ruimtelijke Initiatieven

4.2 Externe communicatie en informatieverstrekking

Externe informatieverstrekking over de voortgang van de uitvoering van het Ruimtelijk Ontwikkelingsplan neemt een belangrijke plaats in. De gemeente zet het plan en alle projecten op haar website en actualiseert de informatie elk kwartaal of bij belangrijke mijlpalen in de projecten. Op de website zijn ook de contactgegevens van de beleidsmedewerker structuurvisie te vinden.

De gemeente maakt voor haar externe communicatie bij gelegenheid ook gebruik van media zoals de lokale krant en radio.

4.3 Beoordeling projectinitiatieven

Om ruimtelijke initiatieven te toetsen volgt de gemeente een beslissboom met een aantal stappen. Deze stappen zijn in het schema hiernaast weergegeven en worden hier nader toegelicht. Indien er een initiatief is om een ruimtelijk project op te starten dan zal de initiatiefnemer een projectplan of projectvoorstel moeten opstellen. De initiatiefnemer kan zowel van binnen de gemeentelijke organisatie of daarbuiten afkomstig zijn.

Het projectplan/-voorstel wordt getoetst aan het Ruimtelijk Ontwikkelingsplan. Dit is de verantwoordelijkheid van de projectgroep Ruimtelijk Ontwikkelingsplan. Er wordt beoordeeld of het project past binnen de visie op de toekomstige ruimtelijke ontwikkeling en aansluiting heeft bij projecten in het bestaande uitvoeringsprogramma. Daarnaast wordt ook de checklist, zoals te vinden in bijlage 2, doorgenomen. Op basis van deze beoordeling kan het project doorgang vinden of niet. Doorgang kan eventueel ook plaatsvinden na aanpassingen aan het projectplan/-voorstel.

Indien het project doorgang heeft wordt er bij de gemeente intern een projectorganisatie opgezet. Welke medewerkers en hoeveel hierin zitting nemen is afhankelijk van het project. Belangrijk bij deze projectorganisatie is dat een gemeentelijk projectleider wordt aangewezen die aanspreekpunt en trekker van het project is.

Nadat het project is doorlopen en afgerond volgt nog een evaluatie met de medewerker structuurvisie om te bepalen of de uitwerking inderdaad binnen de kaders van dit plan zijn uitgevoerd. Eventuele extra maatregelen kunnen dan nog aan de orde komen.

BIJLAGE 1

AANWEZIGEN

WORKSHOPS

Workshop Ontwikkelingsvisie 15 oktober 2007	
Organisatie	Naam
Gemeente Hattem – bestuur	Piet Zoon
Gemeente Hattem – bestuur	André Borst
Gemeente Hattem – bestuur	Luuc Teuben
Gemeente Hattem – bestuur	Koen van Veen
Gemeente Hattem	Geertje Martens
Gemeente Hattem	Remko Schlepers
Gemeente Hattem	Martin Veenstra
Gemeente Hattem	Anouschka van der Meulen
Gemeente Hattem	Menno ter Braak
Gemeente Hattem	Jan Peter Wassens
Gemeente Hattem	Marieke Hulsink
Gemeente Hattem	Nicole Vaassen
Gemeente Hattem	Jacobien van de Worp (toehoorder)
LTO-Noord lokaal	Joost van Dam
LTO-Noord lokaal	Arie van de Worp
LTO-Noord regionaal	Gerrit Pol
Triada	Harrie van de Ven
Bedrijvenkring Hattem	Henk Kloosterboer
Ronduit Hattem	Ad Bogaard
RGV	Gerard Beltman
Vadesto	Bert van der Stoep
VV Hattem	Edwin van der Wolf
VV Hattem	A. Noordberger
VV Hattem	Ronald van Tiel
VV Hatto-Heim	Wim Hoogers
Vereniging Landschap en Milieu Hattem	Marianne van der Sluis
Gemeente Oldebroek	Jan Klein
Provincie Gelderland	Jan van Dooren
Witpaard	Niek van Loon
Witpaard	Joeri Westendorp
Khandekar	Carla van Hooff
Khandekar	Annemiek van Koldenhove
Grontmij	Lyda Dik
Grontmij	Renske Dijkwel
Grontmij	Arjen Poelmans
Grontmij	Mieke Coenen

BIJLAGE 2

CHECKLIST

BEOORDELING

PROJECTINITIATIEVEN

Voorbeeld Checklist

1. Is het project al opgenomen in de planning van het uitvoeringsparagraaf?
2. Is het project opgenomen in het jaarprogramma?
3. Hoe draagt het project bij aan de algemene visie op de ontwikkeling van Hattem?
4. Past de ontwikkeling in de structuur van het landschap?
5. In hoeverre is rekening gehouden met de aanwezige landschaps-, cultuurhistorische en natuurwaarden in de gemeente?
6. In welk deelgebied ligt het project? Past de ontwikkeling in het streefbeeld van het deelgebied waar het in ligt?
7. Is het project op deze locatie gewenst?
8. Past het project binnen een gemeentelijk programma?
9. Is de financiering te regelen via subsidies die bijdragen aan de visie?

BIJLAGE 3 LITERATUURLIJST

- Streekplan (Structuurvisie) Gelderland 2005
- Waterbeleid 21e eeuw (WB21), Rijkswaterstaat
- Waterbeheersplan, Waterschap Veluwe
- Provinciale regeling Nieuwe landgoederen, provincie Gelderland
- Regionaal Economische beleid Noord-Veluwe
- Ruimtelijk Economisch Ontwikkelingsplan (REOP), Hattem, Heerde, Oldebroek
- Functieveranderingsregeling regio Noord-Veluwe
- Reconstructieplan Veluwe, provincie Gelderland
- Mooi Dichtbij, provincie Gelderland
- Veluwe 2010, provincie Gelderland
- Werkboek Hattemer poort, provincie Gelderland
- Gemeentelijk beleidsplan Recreatie en Toerisme gemeente Hattem
- Landschapsonwikkelingsplan gemeente Hattem
- Apeldoorns Kanaal: gebiedsagenda 5e en 6e pand

DEEL 2: UITVOERINGSPARAGRAAF STRUCTUURVISIE

1 INLEIDING

Het vastgestelde ruimtelijke ontwikkelingsplan Hattem geeft aan hoe Hattem zich de komende jaren gaat ontwikkelen. De voorliggende uitvoeringsparagraaf geeft aan hoe dat gaat gebeuren. Het ruimtelijk ontwikkelingsplan en de uitvoeringsparagraaf vormen samen de structuurvisie zoals bedoeld in de wet ruimtelijke ordening (Wro). De wettelijke procedure voor de structuurvisie Hattem wordt medio 2011 doorlopen. De voorliggende uitvoeringsparagraaf vervangt bij vaststelling de voorgaande uitvoeringsparagraaf.

1.1 Status

Structuurvisie

De wet ruimtelijke ordening verplicht gemeenten voor haar grondgebied een structuurvisie op te stellen. Het ruimtelijk ontwikkelingsplan Hattem voldoet aan bijna alle eisen volgens de nieuwe Wro. Het is echter nog niet een structuurvisie. Daarvoor moet aangegeven worden met welke instrumenten en middelen de ontwikkelingsvisie wordt gerealiseerd. Dat kan in een uitvoeringsparagraaf. Daarmee bestaat de structuurvisie Hattem uit:

- Het ruimtelijk ontwikkelingsplan (reeds vastgesteld);
- Uitvoeringsparagraaf.

Het gemeentebestuur verplicht zichzelf naar de structuurvisie te handelen. De structuurvisie bevat geen verplichtingen naar burgers. Burgers mogen wel verwachten dat het bestuur de koers van structuurvisie aanhoudt.

Ruimtelijk ontwikkelingsplan

Het Ruimtelijk Ontwikkelingsplan Hattem is het richtinggevend document voor de toekomstige ruimtelijke ontwikkeling van Hattem tot 2025. Het ontwikkelingsplan bevat een thematische beschrijving, een integrale ontwikkelingsvisie en een uitvoeringsprogramma.

Uitvoeringsparagraaf

De uitvoeringsparagraaf geeft een antwoord op de vraag hoe en met welke inzet van middelen en instrumenten de

ontwikkelingsvisie (zie figuur 1) wordt gerealiseerd.

De uitvoeringsparagraaf wordt jaarlijks geactualiseerd en is gekoppeld aan de gemeentelijke planning- en controlcyclus. Indien tijdens de begrotingscyclus wordt besloten af te wijken van de uitvoeringsparagraaf wordt de uitvoeringsparagraaf gewijzigd vastgesteld.

1.2 Samenhang met beleidsnota's en handboeken

Met het in werking treden van de Wro zijn gemeenten wettelijk verplicht te beschikken over een aantal visies en beleidsnota's. Hierbij onderscheiden we drie categorieën:

	is beschreven in:
A. Wat / waar / wanneer	Ontwikkelingsvisie op hoofdlijnen is opgenomen in ruimtelijk ontwikkelingsplan / structuurvisie
B. Hoe	Beleidsnota's: - uitvoeringsparagraaf structuurvisie. - nota grondbeleid, - nota grondprijzenbeleid - regio Noord-Veluwe – functieverandering - KWP III
C. Binnen welke spelregels	Handboeken: - kwaliteitsboek inrichting Openbare ruimte - Beslisboom initiatieven - Handleiding kleine particuliere initiatieven gemeente Hattem - Protocol particuliere initiatieven Standaard)overeenkomsten

1.3 Milieueffectrapportage (m.e.r.)

De structuurvisie biedt geen kader voor nieuwe m.e.r.-plichtige⁽¹⁾ activiteiten. Ook biedt de structuurvisie geen kader voor nieuwe m.e.r.-beoordelingsplichtige⁽²⁾ activiteiten, danwel dat er sprake is van belangrijke nadelige milieugevolgen. De structuurvisie hoeft ten slotte ook geen passende beoordeling te ondergaan. Daarom is er geen sprake van verplichting van het doorlopen van de procedure van de milieueffectrapportage gekoppeld aan de structuurvisie (zogenoemd plan-m.e.r.).

⁽¹⁾ Inrichting landelijke gebied > 250 ha, aanleg jachthaven > 500 ligplaatsen, bouw van > 2000 woningen buiten de bebouwde kom, > 4000 woningen binnen de bebouwde kom, aanleg bedrijventerrein > 150 ha.

⁽²⁾ (indicatief) Inrichting van het landelijk gebied > 125 ha, aanleg jachthaven > 100 ligplaatsen, bouw van > 2000 woningen buiten de bebouwde kom, stadsprojecten > 100 ha, aanleg bedrijventerrein > 75 ha.

1.4 Expeditie Hattem

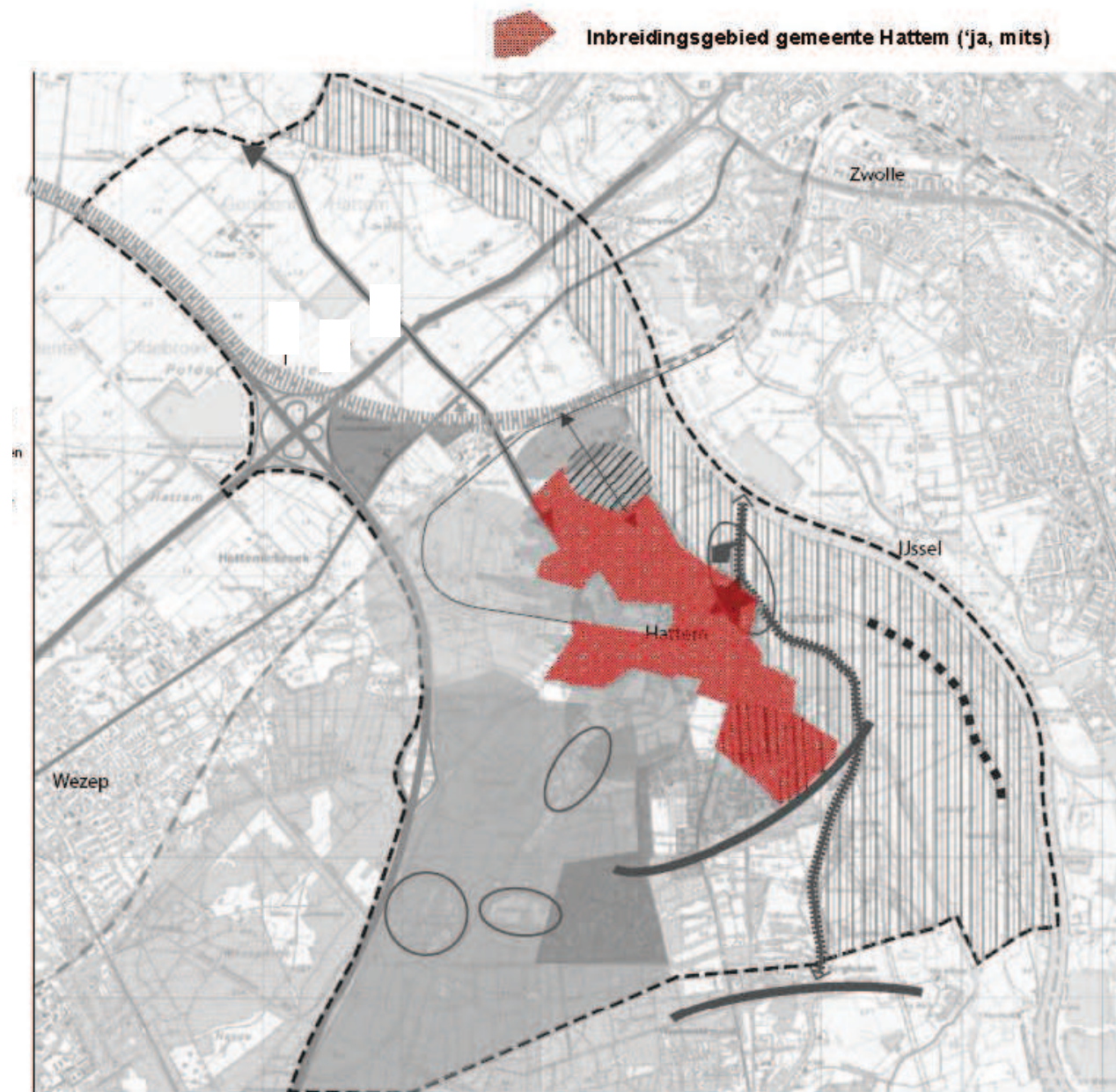
Expeditie Hattem is een proces dat tot doel heeft te komen tot structurele bezuinigingsmaatregelen. Het proces is net zoals de uitvoeringsparagraaf structuurvisie gekoppeld aan de Planning&Control Cyclus. Daarnaast is in de projectplanning kritisch bekeken of projecten doorgeschoven kunnen worden. Diverse projecten zijn om deze reden in de tijd naar achteren geschoven, of worden alleen uitgevoerd indien zicht is op cofinanciering.

1.5 Inhoud uitvoeringsparagraaf

De uitvoeringsparagraaf geeft aan hoe de visie uit het ruimtelijk ontwikkelingsplan wordt gerealiseerd.

Hoofdstuk 2 gaat in op het beleid en de instrumenten die ingezet worden om het beleid uit te voeren.

Hoofdstuk 3 beschrijft de projecten en de financiën per project.

Figuur 2 Inbreiding versus uitbreiding woningbouw

2 BELEID EN INSTRUMENTEN

2.1 Inleiding

Dit hoofdstuk gaat in op het beleid en beschrijft de instrumenten die ingezet worden om het beleid uit te voeren. Ten slotte wordt ingegaan op de financiële regie op de uitvoering. De beschrijving is in hoofdlijnen. Voor een meer uitvoerige beschrijving wordt verwezen naar de nota Grondbeleid.

2.2 Beleid

Het ruimtelijke beleid vanuit de diverse thema's is neergelegd in het ruimtelijk ontwikkelingsplan Hattem. Hiernaar wordt verwezen. Voor wat betreft het provinciale woningbouwbeleid is het Kwalitatief Woningbouwprogramma (KWP) II vervangen door KWP III. Daarnaast is beleid met betrekking tot inbreiding woningbouw geformuleerd. Onderstaand wordt hier op ingegaan.

KWP III In het KWP III wordt meer dan in de voorgaande versies ingegaan op de kwaliteit van de woning en de woonomgeving. Inbreiding krijgt voorrang boven uitbreiding en er is specifieke aandacht voor duurzaamheid en levensloopbestendigheid. Er blijft aandacht voor het realiseren van voldoende goedkope huur- en koopwoningen en er is aandacht voor specifieke doelgroepen zoals senioren en starters. De ambities van Hattem passen goed bij de ambitie van het KWP III. De afnemende bevolkingsgroei in de regio heeft effect op het totaal aantal woningen dat is toegewezen aan de regio. Bij de onderlinge verdeling van woningaantallen mag Hattem 564 woningen bouwen in de periode 2010 t/m 2019.

Inbreiding versus uitbreiding woningbouw

Na de uitleglocatie Assenrade die nog wordt gerealiseerd, is er geen behoefte meer aan aanvullende uitbreidingslocaties voor woningbouw. Om groen, blauw en cultuurhistorie als kernwaarden voor Hattem te behouden, kiest Hattem naar de toekomst toe voor inbreiding van woningbouw. In principe mogen er alleen nog maar nieuwe woningen worden toegevoegd in het inbreidingsgebied. Dit gebied is aangegeven in figuur 2.

In het inbreidingsgebied geldt het 'ja-mits' beleid. Dit houdt in dat nieuwe woningen kunnen worden toegevoegd mits wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

- Stedenbouw / welstand;
- Planologische voorwaarden;
- Wet- en regelgeving
- KWP III;
- Overig beleid gemeente Hattem / overige overheden.

Buiten het inbreidingsgebied geldt het 'nee-tenzij' beleid. Dit houdt in dat geen nieuwe woningen kunnen worden toegevoegd, tenzij wordt aangesloten bij het functieveranderingsbeleid zoals dat is omschreven in het document "Regio Noord Veluwe functieverandering" uit 2007 en de hierin beschreven voorwaarden. Dit beleid voorziet o.a. in herontwikkeling bij vrijkomende agrarische bedrijven en niet agrarische bedrijven.

Voor de procedurebehandeling van initiatieven wordt verwezen naar:

- o Regio Noord Veluwe functieveranderingsbeleid;
- o Handleiding kleine particuliere initiatieven gemeente Hattem;
- o Protocol particuliere initiatieven.

Landschapsontwikkelingsplan

Het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) beschrijft de visie van Hattem op haar landschap voor de komende 10 jaar. Hattem wil de diversiteit aan landschapstypen behouden en verder ontwikkelen. Dit gebeurt door het versterken van de unieke, onderscheidende kenmerken en het in stand houden en versterken van de grenzen en overgangen ertussen. Dit vraagt om maatwerk. Het landschap van Hattem wordt niet "op slot" gezet. Ontwikkelingen moeten mogelijk blijven.

2.3 Instrumentele regie op de uitvoering

Onderstaand wordt ingegaan hoe Hattem de privaatrechtelijke en publiekrechtelijke instrumenten wil inzetten om de visie uit het ruimtelijk ontwikkelingsplan te realiseren.

- **Nota Grondbeleid 2010 - 2014**

Gemeente Hattem onderscheidt in de Nota Grondbeleid 2010-2014 vier beleidsdoelen:

1. Woningbouw

Na de uitleglocatie Assenrade kent Hattem naar verwachting alleen nog maar inbreidingslocaties. Er bestaat geen druk op uitbreiding meer, dus er is geen noodzaak om actief de markt op te gaan om gronden te verwerven. Met de huidige bekende plannen kan worden voorzien in de woningbouwbehoefte. Voor woningbouw voert Hattem in beginsel een passief grondbeleid.

2. Bedrijvigheid

Bedrijvenpark H2O wordt momenteel ontwikkeld en levert 70 ha bruto aan bedrijventerrein. Met H2O wordt ruimschoots voorzien in de behoefte aan bedrijven-terreinen. Er zijn geen aanvullende bedrijvenlocaties nodig, waardoor er geen druk op uitbreiding bestaat in Hattem. Voor bedrijvigheid voert Hattem dan ook een passief grondbeleid.

3. Groen, recreatie, landschap, ecologie

Bij dit beleidsdoel is het van belang welke rol de gemeente wenst te spelen bij bepaalde projecten. Bij bijvoorbeeld de realisatie van fietspaden zal de gemeente een actieve rol hebben, anders komt zo'n project niet van de grond. Er is vaak sprake van samenwerking met partijen, waardoor er vaak gekozen zal worden voor een faciliterend of actief grondbeleid.

4. Inbreiding

a. Revitalisering, herontwikkeling, transformatie

Op dit moment voert gemeente Hattem een passief grondbeleid als het gaat om dit beleidsdoel. Het is ook mogelijk dat er in de toekomst gekozen wordt voor een actief grondbeleid, omdat er bijvoorbeeld besloten wordt om als gemeente een aanjaagfunctie te willen hebben. De gemeente kan voor een kortere termijn belang hebben bij het regisseren van een initiatief. Wanneer het gemeentelijke grondbeleid altijd passief zou blijven, bestaat de kans dat er geen initiatieven van de grond komen. Gemeente Hattem kan dus een actief, faciliterend of passief grondbeleid toepassen.

b. Particuliere initiatieven

Bij particuliere initiatieven van kleine inbreidingslocaties kan een initiatiefnemer op eigen grond ontwikkelen. Gemeente Hattem stelt in dat geval alleen de kaders waarbinnen ontwikkeld kan worden. De voorkeur gaat er naar uit om dit via een anterieure overeenkomst te regelen. Gemeente Hattem start geen ruimtelijke procedure op wanneer nog geen anterieure overeenkomst is gesloten. De gemeente voert een passief grondbeleid.

- **Privaatrechtelijke spoor**

Hattem kiest allereerst voor een minnelijke vorm van samenwerking boven het inzetten van publiekrechtelijke instrumenten. Dat gebeurt door een privaatrechtelijke overeenkomst te sluiten met particuliere eigenaren. Dit zijn vrijwillige afspraken die vastgelegd worden in een zogenoemde anterieure overeenkomst.

- **Publiekrechtelijke spoor**

Als het niet lukt om met een private exploitant tot een anterieure overeenkomst te komen en de gemeente wil de realisatie wel mogelijk maken, wordt een exploitatieplan opgesteld. Het is bedoeld als stok achter de deur voor kostenverhaal.

2.3 Financiële regie op de uitvoering

Ingegaan wordt op:

- Kostenverhaal
- Dekking en financiering uitvoeringsparagraaf

Kostenverhaal

De Wro biedt gemeenten een aantal mogelijkheden voor kostenverhaal. Onderstaand wordt het beleid van Hattem beschreven:

- **Grondverkoop**

Als de ontwikkellocatie bestaat uit gemeentegrond dan kan de gemeente de exploitatiekosten verrekenen in de gronduitgifteprijs. Kostenverhaal vindt dan plaats via grondverkoop (privaatrechtelijk spoor). De grondprijzen dienen overigens wel marktconform te zijn. Wanneer de gronden in particulier eigendom zijn, moeten de exploitatiekosten op een andere manier worden verhaald.

- **Bovenwijkse verevening**

Bovenwijkse verevening is toerekening van kosten van gronden buiten het exploitatiegebied, zoals bijvoorbeeld hoofdinfrastructuur en rotondes. Omdat de omvang van de infrastructurele bovenwijkse werken die in Hattem op de rol staan beperkt is, kiezen we ervoor het instrument bovenwijkse kosten vooralsnog niet in te zetten. Kosten van voorzieningen zowel binnen als buiten het plangebied worden volgens wettelijke criteria toegerekend aan het betreffende plan. De nota grondbeleid gaat hier nader op in.

- **Bovenplanse verevening**

Bovenplanse verevening is het inzetten van financiële overschotten van winstgevende locaties (de zogenaamde verdienlocaties) om tekorten op andere locaties te verevenen. In Hattem is er op langere termijn, ook voor particulieren, geen zicht op verdienlocaties, daarom biedt het instrument bovenplanse verevening geen meerwaarde en wordt het vooralsnog niet ingezet.

- **Financiële bijdrage aan ruimtelijke ontwikkelingen**

Financiële bijdrage aan ruimtelijke ontwikkelingen betekent dat in een privaatrechtelijke (anterieure) overeenkomst de bijdrage voor ruimtelijke ontwikkelingen in een ander gebied wordt vastgelegd, zoals bv bijdragen aan natuur, recreatie, waterberging en infrastructuur. Het vragen van een bijdrage kan alleen op een minnelijke manier, via een anterieure overeenkomst en kan niet publiekrechtelijk worden afgedwongen. Daarnaast is de ervaring bij andere gemeenten dat tot op heden zelden tot nooit gebruik gemaakt wordt van dit nieuwe instrument. Hattem maakt daarom vooralsnog geen gebruik van de bijdrage ruimtelijke ontwikkeling.

Dekking en financiering uitvoeringsparagraaf

In het volgende hoofdstuk zijn de projecten die we gaan uitvoeren opgenomen. Uitgangspunten hierbij zijn:

- Projecten moeten zich via de grond- en gebouwen-exploitatie financieren;
- Maximaliseren subsidies;
- Realistisch programmeren;
- Geen bijdragen bovenwijkse verevening, bovenplanse verevening en financiële bijdrage aan ruimtelijke ontwikkelingen.

De uitvoeringsparagraaf wordt procesmatig gekoppeld aan de planning & control cyclus van de gemeente Hattem. Dat betekent dat de integrale afweging om gelden beschikbaar te stellen gebeurt tijdens de behandeling van de gemeentelijke begroting.

Project	Korte termijn 2012	Middel-lange termijn 2012 - 2016	Lange termijn 2016 - 2025
Natuur en water			
NW.1 Gebiedsvisie Uiterwaarden (onderdeel landschapsontwikkelingsplan)			
NW.2 Realisatie Hattemerpoort			
Landschap en cultuurhistorie			
LC.1 Visie op landschappelijke inpassing Hanzelijn			
LC.2 Gebiedsplan Zoekzone landschappelijke versterking (onderdeel landschapsontwikkelingsplan)			
LC.3 Gebiedsvisie Landgoed Molecaten en omgeving (onderdeel landschapsontwikkelingsplan)			
LC.4 Uitloopgebied Assenrade (onderdeel landschapsontwikkelingsplan)			
LC. 5 Opstellen Gebiedsuitvoeringsprogramma (GUP) Groene diensten			
Economische dragers			
E.1 Herontwikkeling 't Veen		extern initiatief	extern initiatief
E.2 Herontwikkeling locatie Saturn Petfood	n.v.t.		
E.5 a Herontwikkeling vrijkomende (ijsbaan)locatie			
E.5 b Realisatie Ijsbaan			
E.6 Woningbouw Assenrade			
Landbouw			
L.1 Gebiedsvisie deelgebied "Polder" (onderdeel landschapsontwikkelingsplan)			
L.2 Visie op ontwikkeling paardenhouderij			
Recreatie en toerisme			
R.1 Opwaarderen Apeldoons kanaal			
R.2 a Hattem aan de IJssel fase 1 (gerealiseerd 2010)	n.v.t.		
R.2 b Hattem aan de IJssel fase 2 (geplande realisatie 2011)	n.v.t.		
R.2 c Hattem aan de IJssel fase 3			
R. 2 d Hattem aan de IJssel fase 4			
R.3 Uitbreiding jachthaven (reeds gerealiseerd)	n.v.t.		
R.5 Fietsverbinding Hattem - Heerde via Hoenwaard			
R.6 a Zwemvoorziening bij de Marke			
R.6 b Kulturhus bij de Marke			
R.7 Quick scan Clustervisie voor Cluster Hattem - Oldebroek			
R.8 Herontwikkeling voormalige stortplaats			
R. 9 Wandelroutenetwerk Hattem, Heerde, Oldebroek (klompenpad noord en klompenpad zuid)			
Verkeer, vervoer en waterstaat			
E.3 Verkeerscirculatie en verblijfsklimaat binnenstad			
E.4 Station Hattem			
E.7 Aanleg rotonde Hilsdijk - Zuiderzeestraatweg			
E.8 Aanleg verkeerskruising Zuiderzeestraatweg - Geldersedijk			
E.9 Aanleg T-kruising Hattemerbroek - Zuiderzeestraatweg			
R.4 Fietsverbinding Rozeboomspoor gerealiseerd	n.v.t.		

	fasering
Initiatieffase	
Ontwerpfase	
Uitvoeringsfase	

3 PROJECTEN EN FINANCIEN

3.1 Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft de projecten die we uitvoeren om de ontwikkelingsvisie te realiseren. Het is geen statisch document maar moet eerder worden beschouwd als een aan te passen leidraad voor de planning van projecten. Afhankelijk van te verkrijgen subsidies en cofinanciering en wijzigingen van inzicht kan de wens ontstaan het programma aan te passen. De evaluatie van de voortgang vindt jaarlijks middels de toelichting van de jaarrekening.

Achtereenvolgens wordt ingegaan op projectfasering en de financiële consequenties voor de:

- Korte termijn (2012);
- Middellange termijn (2012 – 2016);
- Lange termijn (2016 – 2025).

3.2 Fasering

HiernaastOnderstaand wordt beschreven wanneer de projecten worden uitgevoerd. Hierbij is onderscheid gemaakt in de verschillende planfasen: initiatieffase, ontwerpfase en de uitvoeringsfase.

3.3 Financiële samenvatting

Onderstaand is de financiële samenvatting opgenomen.

Voor een totaaloverzicht, nadere onderbouwing van de dekking en een toelichting wordt verwezen naar de bijlage

Naam project	Totale investering (incl. ambt uren) (in € * 1000)	Jaar	Dekking	Opnemen op gemeentebegroting 2012 (in € * 1000)
Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting				
NW.1 Gebiedsvisie Uiterwaarden (onderdeel landschapsontwikkelingsplan (LOP))	3	2011- 2012	100 % gemeente	3: kosten ambtelijke uren - Uitvoeringskosten volgt uit LOP
NW.2 Realisatie Hattemerpoort	4 + PM uitvoering	2012 - 2016	100 % gemeente voor de aan Hattem toebedeelde projecten (rest Provincie Gelderland, waterschap, gemeente Heerde etc).	4: kosten ambtelijke uren - Uitvoering projecten PM - De provincie is verantwoordelijk voor de uitvoering.
Landschap en cultuurhistorie				
LC.1 Visie op landschappelijke inpassing Hanze-lijn, zie ook R. 9	3	2012	gemeente	3: kosten ambtelijke uren
LC.2 Gebiedsplan Zoekzone landschappelijke versterking (onderdeel landschapsontwikkelingsplan)	3	2011-2012	gemeente	3: kosten ambtelijke uren - Uitvoeringskosten volgt uit LOP
LC.3 Gebiedsvisie Landgoed Molecaten en omgeving (onderdeel landschapsontwikkelingsplan)	3	2011-2012	Gemeente, ondernemers, provincie	- Uitvoering afhankelijk extern initiatief 3: kosten ambtelijke uren
LC.4 Uitloopgebied Assenrade (onderdeel landschapsontwikkelingsplan)	25	2011-2012	100 % gemeente	10: kosten ambtelijke uren 15: randvoorwaarden initiatieven / inrichtingsschets
LC.5 Opstellen Gebiedsuitvoeringsprogramma (GUP) Groene diensten	34	2012-2013	50 % regio contract	4: kosten ambtelijke uren 30: GUP + inventarisatie landschapselementen - Alleen uitvoeren bij cofinanciering
Economische dragers				
E.1 Herontwikkeling 't Veen	40 100	2012 2012-2018	100 % gemeente voor de planvorming, dekking uit liquidatie woningschap dekking uitvoering uit exploitatie door marktpartijen	40 jaarlijkse kosten ambtelijke uren voor komende jaren 100 vrijkomende middelen uit de liquidatie woning-schap Zwolle - kosten uitvoering PM, dekking exploitatie door markt-partijen
E.2 Herontwikkeling locatie Saturn Petfood	PM	Na 2020	PM	Saturn blijft de komende jaren op locatie
E.5A Herontwikkeling vrijkomende (ijsbaan) locatie	PM	2012 - 2025	Dekking middels exploitatie herontwikkeling ijsbaanlocatie	PM
E.5B Verplaatsing Ijsbaan	450	2012 - 2016	100 % ijsbaan uit exploitatie herontwikkeling ijsbaanlocatie, nog te dekken	450 dekking uit exploitatie herontwikkeling ijsbaan-locatie - Waaryan kosten ambtelijke uren ijsbaan: 50
E.6 Woningbouw Assenrade	20.000	2010 - 2016	100 % uit grondexploitatie	Geen bijdrage op gemeentebegroting: dekking middels exploitatie Assenrade

Naam project	Totale investering (incl. ambt uren) (in € * 1000)	Jaar	Dekking	Opnemen op gemeentebegroting 2012 (in € * 1000)
Landbouw				
L.1 Gebiedsvisie deelgebied "Polder" (onderdeel landschapontwikkelingsplan)	3	2011 - 2012	100 % gemeente	• 3: kosten ambtelijke uren • Uitvoeringskosten volgt uit LOP
L.2 Visie op ontwikkeling paardenhouderij	5	2013 – 2020	100 % gemeente	• 5 kosten ambtelijke uren
Recreatie en toerisme				
R.1 Opwaarderen Apeldoorns kanaal <i>R.1.a verbreding halfverhard fietspad</i>	131	2012	Provincie, gemeente Heerde, gemeente Hattem, Waterschap, 50% regio-contract	• 18 kosten ambtelijke uren jaarlijks • 113 kosten uitvoering R.1.a • alleen uitvoeren bij cofinanciering
<i>R.2.b verkeerskundige maatregelen kanaaldijk</i>	pm	Vanaf 2013		
<i>R.2.c maatregelen bruggen</i>	pm	Vanaf 2013		
R.2 Hattem aan de IJssel <i>fase 1 en 2: Gerealiseerd in 2010</i> <i>fase 3: herinrichting De Bleek, bolders jachthaven, informatiezuil</i>	400	2012	74 Kosten ambtelijke uren 50 % regio contract	• kosten ambtelijke uren: 74 • kosten uitvoering ingeschat op 335 • alleen uitvoeren bij cofinanciering
<i>fiets- en voetgangersbrug Apeldoorns kanaal</i>	590	2013	90 kosten ambtelijke uren	• kosten ambtelijke uren: 90 • kosten uitvoering ingeschat op 500
<i>fase 4: herinrichting Geldersedijk tussen haven en rotonde Burg. Bijleveldsingel</i>	PM	Vanaf 2013		
R.3 Uitbreiding jachthaven	Afgerond	2010	-	-
R.5 Fietsverbinding Hattem - Heerde	430	2012- 2015	400 programmadirectie Ruimte voor de Rivier Veessen-Wapenveld	• Alleen kosten ambtelijke uren: 30
R.6 a Zwemvoorziening bij de Marke <i>Geplande realisatie in 2011</i>	6.000	2011	Dekking investering middels een jaarlijkse bijdrage in de exploitatie.	Per jaar wordt door de gemeente een bijdrage van € 220.000,- beschikbaar gesteld.
R.6. b Kulturhus bij de Marke <i>Ontwerpfase</i> <i>Uitvoeringsfase</i>	50 843		300 cofinanciering provincie Gelderland	• 300 cofinanciering provincie Gelderland • 33 kosten ambtelijke uren ontwerp • 82 kosten ambtelijke uren uitvoering
R.7 Quick scan Clustervisie verblijfsrecreatie voor Cluster Hattem - Oldebroek : <i>Uitgevoerd in 2011</i>				

Naam project	Totale investering (incl. ambt uren) (in € * 1000)	Jaar	Dekking	Opnemen op gemeentebegroting 2012 (in € * 1000)
R.8 Herontwikkeling voormalige stortplaats	5	2013	100 % gemeente	5 opnemen op begroting
R.9 Wandelroutenetwerk Hattem, Heerde, Oldebroek	73	2012	40 % Regio-contract 20 % pro-rail	- Kosten realisatie: 61 per route - kosten ambtelijke uren: 12 per jaar - slechts uitvoering indien toekenning subsidie en bijdrage prorail
R. 9. a Klompenpad noord	73	2013	40 % regio-contract	
R. 9. b Klompenpad zuid				
Verkeer, vervoer en waterstaat				
E.3 Verkeerscirculatie en verblijfsklimaat binnenstad	40	2012 - 2016	100 % gemeente	- kosten ambtelijke uren: 25 - Studies: 15 (exploitatiebegroting) - Kosten uitvoering PM
E.4 Station Hattem	-	2010 - 2015	-	Alleen bestuurlijke inzet
E.7 Aanleg rotonde Hilsdijk - Zuiderzeestraatweg	445	2013 - 2020	100 % dekking uit Hattemerbroek bv	- kosten ambtelijke uren: 18 - kosten realisatie: 427
E.8 Aanleg verkeerskruising Zuiderzeestraatweg - Geldersedijk	15	PM	100 % gemeente, onderzoek nut en noodzaak aanpassing	- Betreft nut- en noodzaakonderzoek. - Kosten ambtelijke uren: 5
E.9 Aanleg T-kruising Hattemerbroek - Zuiderzeestraatweg	pm	2013 - 2020	100 % dekking uit Hattemerbroek bv	

3.4 Factsheets

Per project is een factsheet uitgewerkt. De volgende informatie is per project aangegeven:

- projectbeschrijving;
- gemeentelijk programma;
- Wat gaan we ervoor doen?
- motivatie;
- initiatiefnemer;
- betrokken partijen;
- (huidige) planfase (zie kader);
- wanneer;
- kosten;
- ambtelijke uren;
- cofinanciering.

Planfase:

Initiatief fase: Fase vanaf uitvoeringsparagraaf tot plan van aanpak, projectplan of verkenningdocument op basis waarvan een GO / NOGO kan worden genomen.

Ontwerpfase: Fase van uitwerking tot aan een voorlopig ontwerp. Kan omvatten: programma van eisen, visie en voorlopig ontwerp, bestemmingsplan, grondexploitatie.

Uitvoeringsfase: Definitief ontwerp en eindigt met het slaan van de eerste paal.

Projectenlijst

Thema 1. Natuur en water:

- NW. 1 gebiedsvisie uiterwaarden;
- NW. 2 realisatie Hattemerpoort.

Thema 2. Landschap en cultuurhistorie:

- LC. 1 visie op landschappelijk inpassing Hanzelijn;
- LC. 2 gebiedsplan Zoekzone landschappelijke versterking;
- LC. 3 gebiedsvisie Molecaten en omgeving;
- LC. 4 uitloopgebied Assenrade;
- LC. 5 opstellen Gebiedsuitvoeringsprogramma (GUP) Groene Diensten

Thema 3. Economische dragers:

- E. 1 herontwikkeling 't Veen;
- E. 2 herontwikkeling Saturn Petfood;
- E. 5 locatieonderzoek IJsbahn en herontwikkeling vrijkomende locatie;
- E. 6 woningbouw Assenrade.

Thema 4. Landbouw:

- L.1 gebiedsvisie deelgebied "Polder";
- L.2 visie op ontwikkeling paardenhouderij.

Thema 5. Recreatie en toerisme:

- R. 1 opwaarderen Apeldoorns kanaal;
- R. 2 Hattem aan de IJssel;
- R. 3 ontwikkeling jachthaven (gerealiseerd);
- R. 5 fietsverbinding Hattem – Heerde;
- R. 6 zwemvoorziening bij de Marke;
- R. 7 quickscan Clustervisie voor het Cluster Hattem- Oldebroek;
- R. 8 herontwikkeling voormalige stortplaats;
- R. 9 wandelroutenetwerk Hattem, Heerde, Oldebroek (klompenpad noord en klompenpad zuid).

Thema 6. Verkeer, Vervoer en waterstaat:

- E. 3 mobiliteitsontwikkeling Hattem;
- E. 4 station Hattem;
- E. 7 aanleg rotonde Hilsdijk – Zuiderzeestraatweg;
- E. 8 aanleg verkeerskruising Zuiderzeestraatweg – Geldersedijk;
- E. 9 aanleg T-kruising Hattemerbroek - Zuiderzeestraatweg;
- R. 4 fietsverbindingen.

Natuur en water

Project NW.1 Gebiedsvisie Uiterwaarden

Dit project maakt onderdeel uit van het Landschapsontwikkelingsplan Hattem. De uiterwaarden van Hattem, en dan voornamelijk de Hoenwaard, hebben hoge natuurlijke, aardkundige en cultuurhistorische waarden. Hier “beconcurreren” verschillende functies, zoals recreatie, (agrarisch) natuurbeheer en landbouw, elkaar. Deze visie is van belang omdat Europa het hele uiterwaardengebied heeft aangewezen als Natura 2000 gebied en het daardoor een strenge wettelijke bescherming heeft. Zo kan de ecologische potentie van dit gebied goed tot zijn recht komen en kan afstemming van en ontwikkelingskaders voor functies worden verkregen. In het kader van dit project is Belvédère subsidie beschikbaar. Ook is er al geld beschikbaar voor het uitvoeren van het beheerplan voor de uiterwaarden tussen de jachthaven en de gemeentegrens met Kampen.

Wat gaan we ervoor doen?

De gebiedsvisie wordt interactief opgesteld en vastgesteld als onderdeel van het Landschapsontwikkelingsplan en wordt vertaald in uitvoerbare, betaalbare projecten.

Gemeentelijk programma: Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Motivatie: duurzame ontwikkeling uiterwaarden stimuleren

Wie neemt het initiatief: gemeente Hattem

Betrokken partijen: Waterschap Veluwe, gemeente Heerde, Rijkswaterstaat, provincie Gelderland, LTO-Noord, Gelderse Milieufederatie, Vereniging Landschap en Milieu Hattem, Gelders landschap, eigenaar IJsselstein en overige partners

Planfase: uitvoeringsfase

Wanneer: 2009 - 2012

Kosten planfase: € 3.200,-, uitvoering PM

Ambtelijke uren: 32 uur in 2012

Cofinanciering: Hattemer poort, Ruimte voor de Rivier, nevengeul, Veessen – Wapenveld, Belvédère subsidie, PMJP (ILG), ondernemers, belanghebbende instanties, gebiedsagenda Apeldoorns kanaal, regio-contact

Project NW.2 Realisatie Hattemerpoort

Het realiseren van deze ecologische verbinding tussen Veluwe en IJssel had grote prioriteit bij de provincie: het is een onmisbare schakel in de robuuste verbinding Veluwe - Salland. Op dit moment is er landelijk en provinciaal sprake van herbezinning. De ambitie is het opheffen van versnippering. Hattem onderschrijft dit belang en ondersteunt het werk van de provincie o.a. door gemeentelijke activiteiten te combineren met of te koppelen aan de diverse deelprojecten in deze poort.

Belangrijke deelprojecten zijn: • Rasters • Passage Apeldoornse weg & Grote weg • Sportvelden • Kanaaldijk • Recreatievaart • Fietsroute Apeldoorns Kanaal • Herontwikkeling Hoenwaardse weg • Fietsroutes • Wandelroutes • Uitkijktoren • Gemeente opslag
Voor een beschrijving van de deelprojecten wordt verwezen naar het uitvoeringsprogramma van de Hattemerpoort.

Wat gaan we ervoor doen?

De gemeente is trekker voor de volgende projecten:

- Ontrasteringsmaatregelen sportvelden;
- Uitvoering verkeerskundige maatregelen Apeldoornseweg en Kanaaldijk;
- Inbreng gronden gemeentelijke opslag aan de Kanaaldijk.

Partijen vertegenwoordigd in de stuurgroep (o.a. de gemeente Hattem) zullen de uitvoering ter hand nemen. Afspraken hierover zullen nog vastgelegd worden in een samenwerkingsovereenkomst.

Gemeentelijk programma: Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Motivatie: ecologische verbinding realiseren

Wie neemt het initiatief: provincie Gelderland

Betrokken partijen: gemeente Hattem, gemeente Heerde, Waterschap Veluwe, Rijkswaterstaat, Ministerie van LNV, provincie Overijssel, LTO-Noord, Gelders landschap, de federatie particulier grondbezit, Vereniging Landschap en Milieu Hattem, sportverenigingen, particuliere ontwikkelaar

Planfase: uitvoeringsfase
Wanneer: 2010-2015
Kosten planfase: PM
Ambtelijke uren: 40 uur per jaar
Cofinanciering: n.v.t.

Landschap en cultuurhistorie

Project LC.1 Visie op landschappelijke inpassing Hanzelijn

De Hanzelijn is in verre staat van aanbouw als verbinding tussen Lelystad en Zwolle. Het traject loopt dwars door de gemeente Hattem, voor een deel over een hoge spoordijk, en zal een behoorlijke impact hebben op het landschap. De gemeente geeft de landschappelijke inpassing van deze spoordijk een hoge prioriteit. In dit project verwoordt de gemeente de visie en kaders die zij heeft op de landschappelijke inpassing van de spoordijk. Er is een koppeling met de ontwikkeling van uitloopgebied Assenrade en het wandelroutenetwerk. Deze kaders worden meegegeven aan Pro-Rail die het traject aanlegt.

Wat gaan we ervoor doen?

De plannen zijn nagenoeg afgerond. Er wordt nog gediscussieerd over de toegankelijkheid van een plaquette bij de pijler van de oude spoorbrug.

Gemeentelijk programma: Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Motivatie: ruimtelijke kwaliteit verbeteren

Wie neemt het initiatief: gemeente Hattem

Betrokken partijen: ProRail

Planfase: afgerond

Wanneer:

Kosten planfase: Onderzocht wordt of ProRail bepaalde maatregelen die voortkomen uit het wandelroute netwerk (ontsluiten plaquette oude spoorbrug) en uit de visie voor het stedelijk uitloopgebied mede financiert.

Ambtelijke uren:

Cofinanciering:

Project LC.2 Gebiedsplan Zoekzone Landschappelijke versterking

Dit project maakt onderdeel uit van het Landschapsontwikkelingsplan Hattem. Deze zone ten westen van de kern Hattem is aangewezen in de Structuurvisie van de provincie Gelderland als zoekzone landschappelijke versterking. Het doel van deze zone is het behouden en versterken van de aanwezige landschapskwaliteiten via het toelaten van nieuwe (kleinschalige) rode functies (via functieverandering, hergebruik en woningsplitsing). De gemeente stelt voor deze zone een gebiedsplan inclusief vereveningsregeling (bijvoorbeeld de aanleg van een houtsingel financieren uit de meerwaarde van een nieuwe functie) op om specifiek aan te geven wat de ontwerp-opgave en de gewenste landschappelijke en ruimtelijke kwaliteit is.

Wat gaan we ervoor doen?

Het gebiedsplan wordt vastgesteld als onderdeel van het Landschapsontwikkelingsplan en wordt vertaald in uitvoerbare, betaalbare projecten.

Gemeentelijk programma: Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Motivatie: ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit waarborgen en verbeteren

Wie neemt het initiatief: gemeente Hattem

Betrokken partijen: grondeigenaren, Gelders Genootschap (welstand), regio Noord-Veluwe

Planfase: uitvoeringsfase

Wanneer: 2009-2012

Kosten planfase: € 3.200,-- (ambt. uren, uitvoering PM)

Ambtelijke uren: 32

Cofinanciering: PMJP

Project LC.3 Gebiedsvisie Landgoed Molecaten en omgeving

Dit aantrekkelijke “tussengebied”, globaal gelegen tussen de Randweg en de Oranje Nassaulaan op overgang van de Veluwe naar de kern Hattem, heeft op diverse plekken hoge landschappelijke waarden (o.a. bos, landgoed, sprengen). Een visie voor Landgoed Molecaten en omgeving, inclusief dagrecreatief gebied de Leemcule, is nodig om alle belangen en waarden in het gebied af te wegen en om ontwikkelingen mogelijk te maken. Als er een ontwikkeling is, dient er daarom een gebiedsvisie aan ten grondslag te liggen. De hoofdthema's zijn hier (extensieve) recreatie en ecologie. De gemeente ziet voor dit gebied een kans voor een ondernemer om de gebiedsvisie op te pakken. De gemeente werkt faciliterend en stimulerend.

Wat gaan we ervoor doen?

Gemeente zal faciliteren in afwachting van extern initiatief. Wel maakt het gebied deel uit van het Landschapsonwikkelingsplan (LOP) Hattem. Het LOP wordt interactief opgesteld en vastgesteld als onderdeel van het Landschapsonwikkelingsplan en wordt vertaald in uitvoerbare, betaalbare projecten.

Gemeentelijk programma: Cultuur en recreatie

Motivatie: ruimtelijke kwaliteit verbeteren, ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk maken

Wie neemt het initiatief: ondernemer(s), eigenaren

Betrokken partijen: gemeente Hattem, Vereniging landschap en milieu Hattem, verblijfsrecreatieve ondernemers, terreinbeherende instanties, provincie Gelderland

Planfase: uitvoeringsfase

Wanneer: afhankelijk van initiatief ondernemers

Kosten planfase: € 3.000,-- (ambt. uren)

Ambtelijke uren: 32 uur

Project LC.4 Uitloopgebied Assenrade

De zone tussen de toekomstige woonwijk Assenrade, de Gelderse dijk en het tracé van de Hanzelijn is een blijvend open en groen gebied dat gevrijwaard is van verstedelijking. De gemeente vindt het belangrijk om dit karakter te waarborgen. Een landschappelijke inrichtingsschets is nodig om dit gebied duurzaam in te richten als (stedelijk) uitloopgebied van Hattem. Er is ruimte voor landschappelijke, recreatieve en educatieve functies. De landschappelijke relatie met de IJssel en Veluwe wordt benut. Onderdeel van het inrichtingsplan zijn de fietsverbindingen met Zwolle.

Wat gaan we ervoor doen?

De kaders van dit project zijn opgenomen in het Landschapsonwikkelingsplan Hattem. Daarnaast wordt een inrichtingsschets uitgewerkt. De gemeente is initiërend wat betreft de aanleg van langzaam verkeervoorzieningen en sportfaciliteiten. Op de overige punten volgend.

Gemeentelijk programma: Cultuur en recreatie

Motivatie: vrijwaren van verstedelijking, uitloopgebied Hattem

Wie neemt het initiatief: gemeente Hattem

Betrokken partijen: grondeigenaren, projectontwikkelaars

Planfase: uitvoeringsfase

Wanneer: voortvloeiend uit ontwikkeling Assenrade

Investering gemeente Hattem: € 15.000 t.b.v. integraal plan, grotendeels in 2011 uitgevoerd

Kosten planfase: € 25.400,-- (ambt. uren)

Ambtelijke uren: 104

Project LC.5 Opstellen Gebiedsuitvoeringsprogramma (GUP) Groene diensten

Grondeigenaren die landschapselementen of wandelpaden op hun grondgebied willen aanleggen of beheren en/of grond hiervoor willen inzetten, dragen bij aan het behoud en de versterking van het landschap van Hattem. Zij leveren een “groene dienst” aan de samenleving. Hiervoor maakt de gemeente een Gebiedsuitvoeringsprogramma (GUP) Groene diensten conform de Handreikingen Implementatie groenblauwe diensten (GBD) Gelderland. Het GUP vormt een uitvoeringsprogramma voor landschapsbeheer voor de middellange termijn (10 jaar). Een GUP is een voorwaarde om aanspraak te kunnen maken op cofinanciering via provincie of Europa.

Wat gaan we ervoor doen?

Om uitspraken te kunnen doen over de omvang van de kosten van de gemeentelijke ambitie, dient een 0-meting te worden gedaan van de huidige situatie van de landschapselementen in de betreffende gebieden. Op basis van de 0-meting kunnen de verwachte kosten berekend worden. Op basis daarvan kan de gemeente haar ambitie kwantificeren, eventueel nog bijstellen en vervolgens een subsidieaanvraag doen. Naast het GUP dienen ook de volgende documenten opgesteld te worden: • gemeentelijke dienstenbundel • gemeentelijke subsidieverordening • modelovereenkomsten • plan voor fondsvorming en -beheer • communicatieplan • advies over de uitvoeringsorganisatie.

Gemeentelijk programma: Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Motivatie: ruimtelijke kwaliteit verbeteren, landschapshoud en -ontwikkeling

Wie neemt het initiatief: gemeente Hattem

Betrokken partijen: gemeente Hattem, Vereniging landschap en milieu Hattem, terreinbeherende instanties, provincie Gelderland, particulieren, grondeigenaren, klankbordgroep Veluwe gemeenten en Veluwe commissie.

Planfase: initiatieffase/planfase

Wanneer: 2012 - 2013

Kosten planfase: € 34.000,-- (incl. ambt. uren), wordt alleen uitgevoerd indien zicht is op 50% cofinanciering (aangemeld via regio-contract)

Ambtelijke uren: 40

Economische dragers

Project E.1 Herontwikkeling 't Veen

Het gebied 't Veen, vlak bij het centrum van Hattem, is een uitdagend herstructureringsgebied. Het gaat om een gedeeltelijk leegstaand en verouderd bedrijventerrein dat zal worden getransformeerd naar woongebied. De gemeente stimuleert de verplaatsing van de aanwezige bedrijven naar het nieuwe bedrijventerrein Hattemerbroek. De locatie 't Veen heeft een enorme potentie als woningbouwgebied, door de gunstige ligging t.o.v. het historische centrum, de uiterwaarden, de bossen en het natuurgebied 't Veen. Bij het ontwerp en de inrichting van het woongebied wordt veel aandacht besteed aan groene en duurzame inrichting. Onderdeel van het project is het ondergronds brengen van de aanwezige hoogspanningsleiding.

Wat gaan we ervoor doen in 2012?

In 2012 willen we de definitiefase afronden. Het doel ervan is een procesvoorstel voor de verdere planvorming door de gemeenteraad te laten goedkeuren.

Gemeentelijk programma: Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Motivatie: duurzame herontwikkeling vrijkomende locatie

Wie neemt het initiatief: grondeigenaren/ projectontwikkelaars, regie door gemeente

Betrokken partijen: projectontwikkelaar, Bedrijvenkring Hattem, ondernemers, waterschap Veluwe, Vereniging Landschap en Milieu Hattem, Provincie Gelderland, Regio Noord-Veluwe

Planfase: initiatieffase

Wanneer: 2011 - 2013 ev

Kosten planfase: kosten ambtelijke uren, de uitvoering is pm, € 100.000,-- wordt aangewend voor planvoorbereiding vanuit de liquidatie van het woningschap Zwolle. 100 % dekking voor de realisatie en uitvoering uit de exploitatie door marktpartijen

Ambtelijke uren: 400 uur per jaar

Project E.2 Herontwikkeling locatie Saturn Petfood

Deze aantrekkelijke locatie nabij het centrum van Hattem kan in de toekomst vrij komen. Dit biedt kansen om het duurzaam te herontwikkelen. Vooralsnog heeft het bedrijf geen plannen om het bedrijf te verplaatsen.

Project E.5 Locatieonderzoek Ijsbaan en herontwikkeling vrijkomende locatie

De huidige locatie van de ijsbaan komt vrij. Deze unieke plek met uitzicht over de uiterwaarden van de IJssel biedt goede mogelijkheden voor de ontwikkeling van nieuwe (stedelijke) functies nabij het historisch centrum. Ook is het de vraag waar de nieuwe ijsbaan gaat komen.

A. Herontwikkeling vrijkomende locatie

De gemeente zet in op een sociaal duurzame ontwikkeling van deze locatie (woonzorgzone). Er wordt aangesloten op inrichtingsplannen van "Hattem aan de IJssel" voor wat betreft de beeldkwaliteit.

B. Realisatie Ijsbaan

De gemeente beantwoordt de vraag: waar gaat de ijsbaan komen? In beeld is nu een kansrijke locatie ten noorden van de woonwijk in ontwikkeling Assenrade.

Wat gaan we ervoor doen?

A. De gemeente onderzoekt samen met de partners (Driezorg en Triada) wat de mogelijke invulling van het terrein kan worden. Triada krijgt de rol van ontwikkelende partij. De gemeente levert de grond en stelt de kaders voor de ontwikkeling.

B. Onderzocht wordt of realisatie op voorkeurslocaties mogelijk is. Het plan dient ingepast te worden in het stedelijk uitloopgebied.

Gemeentelijk programma: Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Motivatie: duurzame ontwikkeling vrijkomende locatie, zorgvuldige oplossing ijsbaan

Wie neemt het initiatief: gemeente Hattem

Betrokken partijen: Ijsbaan vereniging, Triada, Driezorg

Planfase: ontwerpfase

Wanneer: 2011 - 2015

Kosten planfase: 5 A PM, 5 B Realisatie van de ijsbaan kost ca € 470.000,--, totale investering incl. uren is ca € 520.000,--. Dekking van ca € 520.000,-- incl. grondverwerving uit de exploitatie Hof van Blom (project 5 A). Als cofinanciering aangemeld via het regio-contract.

Ambtelijke uren:

5 A: Het komende jaar 610 uur

5 B: 500 uur voor de ijsbaan

Cofinanciering: aangemeld via het regio-contract

Project E.6 Woningbouw Assenrade

Samen bouwen aan Hattem in de letterlijke zin. In deze nieuwe wijk in Hattem worden in de komende jaren circa 270 woningen gebouwd. Deze uitbreiding vormt een logische ruimtelijke afronding van de kern Hattem. Er liggen volop kansen voor de realisatie van een divers en aantrekkelijk woonmilieu. In Assenrade wordt extra aandacht besteed aan groen, water, duurzaamheid en cultuurhistorie. Daarnaast is er een specifieke opgave voor de realisatie van betaalbare woningen. Het percentage goedkope woningen in Assenrade ligt boven de norm van het KWP II. Het al vastgestelde (globale) bestemmingsplan Assenrade vormt de basis voor de uitwerking van de deelgebieden.

Wat gaan we ervoor doen?

De gemeente is verantwoordelijk voor de exploitatie en ontwikkeling van de openbare ruimte. De gemeente verkoopt ook de vrije kavels in de wijk. Bouwfonds en Triada (VOF Assenrade) ontwikkelen de koop- en huurwoningen en zijn dus verantwoordelijk voor de ontwikkeling van de opstallen. In 2012 wordt de 1e fase woonrijp gemaakt en de voorbereidingen worden getroffen voor de 2e en 3e fase.

Gemeentelijk programma: Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Motivatie: het beschikbaar komen van (betaalbare) nieuwbouwwoningen op de Hattemse markt

Wie neemt het initiatief: Gemeente Hattem

Betrokken partijen: Bouwfonds en Triada

Planfase: uitvoeringsfase

Wanneer: 2011 - 2016

Kosten planfase: realisatie kost 20 miljoen

Ambtelijke uren: uren zitten in exploitatie, het komende jaar wordt 650 uur besteed.

Cofinanciering: Bouwfonds en Triada

Landbouw

Project L.1 Gebiedsvisie deelgebied “Polder”

Dit project is opgenomen in het Landschapsonwikkelingsplan Hattem. Dit gebied ten noorden van de Hanzelijn is een gebied in Hattem met een sterk agrarisch karakter. De gemeente staat gedifferentieerde vormen van agrarisch gebruik voor in dit gebied. De stedelijke druk op dit gebied neemt echter nu en in de toekomst, bijvoorbeeld door de aanleg van de Hanzelijn, toe. Dit vraagt om een duidelijke visie op hoe dit gebied als groen en open agrarisch landschap met karakteristieke buurtschappen kan worden behouden en versterkt. Het behouden van een verbinding met de kern Hattem is belangrijk

Wat gaan we ervoor doen?

De gebiedsvisie wordt vastgesteld en wordt vertaald in uitvoerbare, betaalbare projecten.

Gemeentelijk programma: Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Motivatie: duurzame ontwikkeling “polder” stimuleren

Wie neemt het initiatief: gemeente Hattem

Betrokken partijen: agrariërs, LTO-Noord

Planfase: initiatieffase

Wanneer: 2012 - 2013

Kosten planfase: € 3.000 (ambt. uren)

Ambtelijk uren: 32 uur

Cofinanciering: n.v.t.

Project L.2 Visie op ontwikkeling paardenhouderij

Dat de paardensport de afgelopen jaren in populariteit is gestegen blijkt uit cijfers van het CBS en de KNHS (Koninklijke Nederlandse Hippische Sportfederatie) te Ermelo. Gelderland, en dan vooral de Veluwe, wordt wel eens (samen met Brabant) het mekka van de paardensport genoemd. Ook in Hattem is er een toenemende ontwikkeling van zowel de agrarische (fokkerijen) als recreatieve (maneges) paardenhouderij. De gemeente stelt een visie op over hoe zij met deze sector omgaat.

Wat gaan we ervoor doen?

Geen acties in 2011

Gemeentelijk programma: Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Motivatie: duurzame ontwikkeling paardenhouderij

Wie neemt het initiatief: gemeente Hattem

Betrokken partijen: paardenhouders, provincie Gelderland

Planfase: initiatieffase

Wanneer: 2012

Kosten planfase: € 5.000

Ambtelijk uren: 100 uur

Cofinanciering: n.v.t.

Recreatie en toerisme

Project R.1 Opwaarderen Apeldoorns kanaal

Voor het Apeldoorns kanaal bestaat de wens deze de komende jaren recreatief aantrekkelijk te maken. Leidend hierin is de gebiedsagenda die is opgesteld door de provincie, waterschap, Hattem en Heerde voor het traject tussen Hattem en Heerde. In Hattem wordt vooral ingezet op maatregelen in de omgeving van het kanaal om deze aantrekkelijker te maken. Het schoonmaken van het kanaal, de grootste maatregel, komt voor rekening van de provincie, Rijkswaterstaat en het waterschap.

Wat gaan we ervoor doen?

Naar aanleiding van een projectenlijst een start maken met de uitvoering. De komende jaren staan de volgende deelprojecten op de rol:

R.1 a Verbreding van het halfverharde fietspad tussen keersluis en Hattemerbrug;

R.1 b Verkeerskundige maatregelen Kanaaldijk: versmallen Kanaaldijk tussen Kloosterweg en Hezenbergersluis, afsluiten voor doorgaand verkeer en geschikt maken voor recreatief fietsverkeer (relatie Hattemerpoort);

R.1 c Maatregelen bruggen.

Gemeentelijk programma: Cultuur en recreatie

Motivatie: economisch en ecologisch duurzame ontwikkeling

Wie neemt het initiatief: Stuurgroep Apeldoorns kanaal

Betrokken partijen: Stichting Apeldoorns kanaal, gemeente Hattem, provincie Gelderland, waterschap Veluwe, monumentenzorg, Rijkswaterstaat

Planfase: ontwerpfase, uitvoeringsfase

Wanneer: 2011 - 2020

Kosten planfase: € 18.000,-- (ambt. uren)

R.1 a € 113.000,--

R.1 b PM aandeel Hattem

R.1.c PM bezien wat voor maatregelen nodig zijn

Ambtelijke uren: 60 uur 2012, 2013, 2014

Cofinanciering: Aangemeld via het regio contract (40% alleen uitvoeren bij cofinanciering)

Project R.2 Hattem aan de IJssel

Onder het motto 'Hattem aan de IJssel' is door de gemeente een proces in gang gezet om de schil tussen IJssel/Apeldoorns kanaal en historisch centrum opnieuw in te richten. Door een betere ruimtelijke structuur te realiseren, waardoor de binnenstad van Hattem wordt verbonden met de uiterwaarden en de IJssel, worden de belevingsmogelijkheden van het water verbeterd.

Wat gaan we ervoor doen?

De uitvoering gebeurt in fasen:

R.2 a Deze fase is in 2010 gerealiseerd: realisatie Voermanplein en Nieuweweg tot kruising bij de Grote Gracht (2010);

R.2 b (2011): De tweede fase omvat de herinrichting Nieuweweg tot aan de Stationslaan en herontwikkeling havengebouw;

R.2 c (na 2012): Herinrichting De Bleek (+ bolders + informatiezuil havengebouw) en verkenning mogelijkheden brug over Apeldoorns kanaal;

R.2 d (na 2013) Herinrichting Geldersedijk tot rotonde Burgemeester Bijleveldsingel.

Gemeentelijk programma: Cultuur en recreatie

Motivatie: verbinding tussen uiterwaarden en de stad, toeristische entree van Hattem

Wie neemt het initiatief: gemeente Hattem

Betrokken partijen: omwonenden, ondernemers, ontwikkelaars, klankbordgroep Hattem aan de IJssel, Ronduit Hattem

Wanneer: vanaf 2008

Planfase: ontwerp en realisatiefase

Kosten planfase:

R.2 a fase 1 gerealiseerd

R.2 b fase 2 geplande realisatie 2011

R.2 c fase 3 Herinrichting De Bleek (+ bolders + informatiezuil)

(2012) geschat op € 335.000,--, inclusief uren is de totale

investering € 400.000,--. De brug (2013) kost ongeveer

€ 500.000,--, inclusief uren is de totale investering € 590.000,--.

Totale investering fase 3 is € 990.000,--.

R.2 d fase 4 Herinrichting Geldersedijk tot rotonde

Burgemeester Bijleveldsingel, kosten PM

Ambtelijke uren: R.2 c 740 uur in 2012 (De Bleek, infozuil, bolders)

en 900 uur in 2013 (brug)

Cofinanciering: Provincie Gelderland, programma

Herkenbare Veluwe kernen (van de provincie Gelderland)

Project R.5 Fietsverbinding Hattem - Heerde

Al jaren bestaat deze wens om via de uiterwaarden een fietsverbinding met gemeente Heerde te realiseren. De uiterwaarden zijn recreatief zeer aantrekkelijk en de gemeente wil ze ook toegankelijk houden voor de recreant. Er is een koppeling met de ontwikkeling van de nevengeul Veessen – Wapenveld en de visie op de uiterwaarden. Er is een relatie met een deelproject van het project Hattemerpoort.

Wat gaan we ervoor doen?

Dit project is opgenomen op de agenda gebiedsontwikkeling Veessen-Wapenveld.

Gemeentelijk programma: Verkeer, vervoer en waterstaat

Motivatie: verbindingen leggen

Wie neemt het initiatief: gemeente Hattem i.s.m. gemeente Heerde

Betrokken partijen: provincie Gelderland

Planfase: ontwerpfase

Wanneer: afhankelijk van voortgang Hoogwatergeul Veessen-Wapenveld

Kosten planfase: € 400.000,-- (100 % programmadirectie Ruimte voor de Rivier, alleen ambtelijke uren Hattem)

Ambtelijke uren: 150

Cofinanciering: programmadirectie Ruimte voor de Rivier

Project R.6 Herontwikkeling De Marke

R.6 a Zwemvoorziening bij De Marke

R.6 b Kulturhus bij De Marke

Bij dit project gaat het om de realisatie van een zwembad bij het Multifunctioneel Centrum De Marke. De ontwikkeling van een nieuwe zwembad nabij De Marke biedt tevens de mogelijkheden om het multifunctioneel centrum in te richten Kulturhus. Hiermee ontstaat er een ontmoetingscentrum met extra functies welke bijdraagt aan het voorzieningenniveau van Hattem. Onderdeel van het complex is het Centrum voor Jeugd en Gezin.

Wat gaan we ervoor doen?

R.6 a De bouw van het zwembad is gestart. Naar verwachting is het zwembad gereed begin 2012.

R.6 b In de gemeenteraad van juni 2010 is onder voorwaarden een uitvoeringskrediet beschikbaar gesteld voor de realisatie van het Kulturhus in De Marke. De provincie heeft een subsidie beschikbaar gesteld van € 300.000,--.

De ontwerpfase is in een afrondende fase. De raad dient het ontwerp definitief vrij te geven voor de realisatiefase. Overige uit te werken onderwerpen zijn de bestuurlijke/organisatorische vormgeving en de uitwerking van de exploitatie van het geheel. Naar verwachting is het geheel medio 2012 gereed.

Gemeentelijk programma: Cultuur en recreatie

Motivatie: aanbod zwemmogelijkheid binnen gemeente waarborgen, hoog voorzieningenniveau, verbindingen leggen

Wie neemt het initiatief: gemeente Hattem

Betrokken partijen: gebruikers De Marke, exploitant, Stichting Welzijn Hattem

Planfase: R.6 a Realisatiefase en R.6 b Ontwerpfase

Wanneer: 2010-2011

Kosten planfase:

R.6 a Uitvoering € 6.000.000,--

R.6 b Ontwerpfase € 50.000,--

R.6 c Uitvoeringskosten € 843.000,--

Ambtelijke uren:

R.6 b Ontwerpfase 330 uur

R.6 b Ambtelijke uren uitvoeringsfase 820 uur

Project R.9 Wandelrouten netwerk Hattem, Heerde, Oldebroek
(klompenpad noord en klompenpad zuid)

Wat gaan we ervoor doen?

Het buitengebied bevat veel historische paden. Meerdere routes kunnen beter op elkaar aansluiten en worden dan bewandelbaar als grotere routes. In Gelderland en Utrecht worden deze projecten onder de naam klompenpaden gerealiseerd. De wandelroutes dragen bij aan de beleefbaarheid van het landschap en de cultuurhistorie.

Gemeentelijk programma: Cultuur en recreatie

Motivatie: opzet van een wandelrouten netwerk

Wie neemt het initiatief: gemeente Hattem, gemeente Oldebroek, gemeente Heerde

Betrokken partijen: Landschapsbeheer Gelderland

Planfase: ontwerpfase en realisatiefase

Kosten planfase: Realisatie van klompenpad noord en klompenpad zuid kost € 61.420,-- per route (2 stuks).

Totale investering inclusief ambtelijke uren:

R.9 a Klompenpad noord € 73.420,-- in 2012

R.9 b Klompenpad zuid € 73.420,-- in 2013

Wanneer: 2012 en 2013

Ambtelijke uren: 120 uur in 2012 en 2013

Cofinanciering: Aangemeld voor cofinanciering van 40% via het Regio contract. Voor het project Klompenpad noord geldt een inspanningsverplichting om ook 20% cofinanciering via ProRail te organiseren. Slechts uitvoering indien toekenning subsidie en voor Klompenpad noord ook bijdrage ProRail is gegarandeerd.

Verkeer, Vervoer en waterstaat

Project E.3 Verkeerscirculatie en verblijfsklimaat binnenstad

De Dijkpoort is in 2010 afgesloten voor gemotoriseerd verkeer. Deze afsluiting heeft in 2011 geleid tot het maken van een nieuwe verkeersroute door de binnenstad. In 2012 wordt in aansluiting hierop een openbaar ruimtelijk plan opgesteld met als doel het winkel- en verblijfsklimaat te verbeteren. Hierin wordt het parkeerbeleid, de bereikbaarheid en de inrichting van de openbare ruimte betrokken. Uitgangspunt hierbij is om de binnenstad verkeersluw te maken, voor met name het autoverkeer. Dit proces zal samen met de burgers en ondernemers worden doorlopen.

Wat gaan we ervoor doen?

In 2011 wordt de planvoring voorbereid. Realisatie vindt dan plaats in 2012 en verder.

Gemeentelijk programma: Verkeer, vervoer en waterstaat

Motivatatie: inspelen op de veranderingen in de verkeerssituatie naar aanleiding van diverse ruimtelijke ontwikkelingen

Wie neemt het initiatief: gemeente Hattem

Betrokken partijen: Rijkswaterstaat, provincie Gelderland

Planfase: initiatieffase

Wanneer: initiatieffase 2011 - 2012

Kosten: € 15.000,- (2012) kosten verkeersmodellering, technische studies, inhuur stedenbouwkundige

Ambtelijke uren: 250 uur

Cofinanciering: Provincie Gelderland

Project E.4 Station Hattem

De gemeente zet in op een goede bereikbaarheid per openbaar vervoer. Door de komst van de Hanzelijn bestaat de verwachting dat de Veluwelijn een andere status/ karakter krijgt. Dit biedt kansen om de haalbaarheid van een nieuw station aan deze lijn voor Hattem te onderzoeken. Een station komt de ontsluiting van bedrijventerrein Hattemerbroek en Hattem door middel van openbaar vervoer ten goede. Dit station sluit tevens aan op de buslijn Apeldoorn – Zwolle. De leefbaarheid en bereikbaarheid van Hattem krijgen een enorm impuls.

Wat gaan we ervoor doen?

Bestuurlijke lobby

Gemeentelijk programma: Verkeer, vervoer en waterstaat

Motivatatie: bereikbaarheid Hattem per openbaar vervoer vergroten

Wie neemt het initiatief: gemeente Hattem

Betrokken partijen: ProRail, NS, Provincie Gelderland en Overijssel, gemeente Zwolle

Planfase: initiatieffase

Wanneer: 2010 - 2012

Kosten: bestuurlijke lobby

Ambtelijke uren:

Cofinanciering: n.v.t.

E.7 Aanleg rotonde Hilsdijk-Zuiderzeestraatweg

Aanleiding is de bereikbaarheid van het aan te leggen bedrijventerrein Hattemerbroek (Hattemse deel).

Wat gaan we ervoor doen?

In overleg met Hattemerbroek BV start de gemeente de planvoorbereiding op, met als doel te komen tot de realisatie van de rotonde.

Gemeentelijk programma: Verkeer, vervoer en waterstaat

Motivatie: inspelen op de veranderingen in de verkeerssituatie naar aanleiding van de ontwikkeling van bedrijventerrein Hattemerbroek.

Wie neemt het initiatief: Hattemerbroek BV

Betrokken partijen: Gemeente Hattem, Hattemerbroek BV.

Planfase: ontwerpfase

Wanneer: ontwerp vanaf 2013, realisatie in periode 2013-2020.

De werkelijke planning hangt af van het verloop van de uitgifte van het terrein.

Kosten: totale investering € 445.425,--

kosten realisatie € 427.425,--

kosten ambtelijke uren € 18.000,--(Hattemerbroek)

Ambtelijke uren: 180 uur

Cofinanciering: volledig Hattemerbroek

E.8 Aanleg verkeerskruising Zuiderzeestraatweg–Geldersedijk

De hoge ongevallencijfers geven aan dat de kruising onveilig is. De belangrijkste oorzaak is het door rood licht rijden (fietsers en automobilisten).

Wat gaan we ervoor doen?

Een onderzoek naar nut- en noodzaak voor de aanpassing.

Gemeentelijk programma: Verkeer, vervoer en waterstaat

Motivatie: inspelen op de veranderingen in de verkeerssituatie naar aanleiding van diverse ruimtelijke ontwikkelingen

Wie neemt het initiatief: gemeente Hattem

Betrokken partijen: gemeente Hattem, waterschap, gemeente Zwolle, gemeente Oldebroek, provincie

Planfase: initiatieffase

Wanneer: 2012 initiatieffase

Kosten: € 10.000 studie (2012), realisatie PM

Ambtelijke uren: 50 uur

Cofinanciering: bij realisatie provincie Gelderland

E.9 Aanleg kruising H2O - Zuiderzeestraatweg

Aanleiding is de bereikbaarheid van het aan te leggen bedrijventerrein Hattemerbroek (Hattemse deel).

[Wat gaan we ervoor doen?](#)

Ter ontsluiting van het industrieterrein Hattemerbroek wordt een T-kruising aangelegd.

[Gemeentelijk programma:](#) Verkeer, vervoer en waterstaat

Motivatie: inspelen op de veranderingen in de verkeerssituatie naar aanleiding van diverse ruimtelijke ontwikkelingen

[Wie neemt het initiatief:](#) Hattemerbroek bv

[Betrokken partijen:](#) Hattemerbroek bv, gemeente Hattem, gemeente Oldebroek.

[Planfase:](#) ontwerpfase

[Wanneer:](#) 2011 ontwerpfase, realisatiefase 2011 - 2015 afhankelijk van de uitgifte van het terrein.

[Kosten:](#) € 350.000

[Ambtelijke uren:](#) 300 uren

[Cofinanciering:](#) Hattemerbroek BV

R.4 Fietsverbinding Rozeboomspoor

Het tracé van het Rozeboomspoor is uitermate geschikt om als fietspad te worden ingericht. Deels is dit al zo. De gemeente breidt dit traject uit als verbinding tussen de kern Hattem en de brug over de IJssel naar Zwolle. Doel is een recreatief aantrekkelijke verbinding tussen beide kernen.

[Motivatie:](#) verbindingen leggen

[Wie neemt het initiatief:](#) gemeente Hattem

[Betrokken partijen:](#) provincie Gelderland, ProRail

[Jaar:](#) 2011

[Kosten:](#) € 654.000, waarvan 163.500 door gemeente Hattem en 490.500 door provincie

[Ambtelijke uren:](#) 200 uren (zit in totaalbedrag)

[Gemeentelijk programma:](#) Verkeer, vervoer en water-staat

Begrippenlijst

actief grondbeleid

Een gemeente, provincie of rijksoverheid die aan actief grondbeleid doet bij het ontwikkelen van locaties, probeert zelf de grond in handen te krijgen en koopt en verkoopt zelf grond. Instrumenten voor actief grondbeleid zijn vrijwillige koopovereenkomsten, het voorkeursrecht en de onteigeningsbevoegdheid.

anterieure overeenkomst

Overeenkomst tussen gemeente en particuliere eigenaar over grondexploitatie, gesloten vóór de vaststelling van een planologische maatregel.

binnenplanse verevening

De op grond van een exploitatieplan toe te passen omslagmethode van kostenverhaal, waarbij rekening wordt gehouden met tussen bouwpercelen bestaande verschillen in uitgifteprijzen en inbrengwaarden.

bovenplanse verevening

Het, naast de kosten, bijdragen vanuit winstgevende exploitatiegebieden ter (gedeeltelijke) dekking van een tekort in de grondexploitatie in andere exploitatiegebieden.

bovenwijkse (meerwijkse) voorziening

Voorziening, die van nut is voor het exploitatiegebied en voor één of meer andere gebieden.

bouwclaimovereenkomst

Volgens dit model draagt de private partij grond over aan de gemeente, de gemeente maakt deze grond bouwrijp en geeft de gronden uit. De private partij verbindt hier voorwaarden aan. De belangrijkste is het recht op koop van een aantal kavels waarop zij mogen bouwen.

exploitatiegebied

Als zodanig aangewezen gebied in het exploitatieplan.

exploitatieovereenkomst

De overeenkomst waarin de gemeente met de exploitant de voorwaarden overeenkomt waaronder zij onroerende zaken in het exploitatiegebied in exploitatie brengt of daaraan medewerking verleent.

exploitatieplan

Met de invoering van de nieuwe Grondexploitatiewet, hebben gemeenten er een sturingsinstrument bij: het exploitatieplan. Het is bedoeld als stok achter de deur voor kostenverhaal in die gevallen waarin het niet lukt om met een private exploitant tot een (exploitatie)overeenkomst te komen.

grondexploitatiewet

Het wetsvoorstel Grondexploitatiewet was een voorstel tot wijziging van de nieuwe Wet ruimtelijke ordening. Het wetsvoorstel voegde daar de nieuwe afdeling 6.4 over de grondexploitatie aan toe. Het is tegelijk met de nieuwe Wro op 1 juli 2008 in werking getreden. Doelstelling van afdeling 6.4 van de Wro is een goede regeling voor kostenverhaal en enkele locatie-eisen bij particuliere projectontwikkeling. Er is gekozen voor een gemengd stelsel voor kostenverhaal bij grondexploitatie, dus zowel een privaatrechtelijk als een publiekrechtelijk spoor.

kostenverhaal

Het verhalen van de kosten van grondexploitatie van een gebied over de verschillende eigenaren in het gebied. Kosten van grondexploitatie zijn onder andere de kosten van het bouwrijp maken van een locatie. Om in de praktijk te beoordelen of de te maken kosten verhaald kunnen worden, gelden drie toetsingscriteria: 1) Profijt, 2) Toerekenbaarheid, 3) Proportionaliteit.

onverschuldige betaling

De wet spreekt over onverschuldigde betaling als zonder rechtsgrond een goed aan een ander is gegeven. Is daar van sprake dan kan dat goed, als onverschuldigd betaald, worden teruggevorderd.

posterieure overeenkomst

Overeenkomst tussen gemeente en particuliere eigenaar over grondexploitatie, gesloten na de vaststelling van een exploitatieplan.

privaatrechtelijk spoor

Privaatrechtelijk wil zeggen dat betrokken partijen onderling tot overeenstemming komen op basis van vrijwillige samenwerking. De afspraken worden vastgelegd in een privaatrechtelijke overeenkomst.

publiekrechtelijk kostenverhaal

Als een gemeente er niet in slaagt met alle particuliere eigenaren in een gebied een overeenkomst te sluiten over grondexploitatie, moet de gemeente publiekrechtelijk kosten verhalen bij partijen waarmee niet gecontracteerd is. Het publiekrechtelijk instrument voor het kostenverhaal is dus aanvullend en werkt als stok achter de deur. Het instrument treedt bij bouwlocaties in de plaats van de baatbelasting. Het instrument is alleen van toepassing bij een viertal besluiten: 1) een bestemmingsplan, 2) een wijziging van een bestemmingsplan, 3) een projectbesluit of 4) een projectbesluit in afwijking van een beheersverordening.

structuurvisie Wro

Een structuurvisie is een door de gemeenteraad, provinciale staten of door de minister van VROM vastgestelde nota waarin voor een gebied een samenhangende visie is vastgelegd op het te voeren ruimtelijk beleid.

BIJLAGE 1

INGETROKKEN

BELEIDSDOCUMENTEN

De structuurvisie en de bijbehorende uitvoeringsparagraaf vervatten het nieuwe ruimtelijk beleid van de gemeente Hattem.

Door vaststelling van de structuurvisie vervallen de volgende (oude) ruimtelijke beleidsdocumenten:

- Landschapsbeleidsplan Gemeente Hattem (DHV, vastgesteld door de raad 20 februari 1995);
- Ruimtelijk Ontwikkelingsmodel (Witpaard, vastgesteld door de raad 6 juli 2000);
- Visie Wonen in Hattem tot 2018 (Witpaard concept versie 2004, vaststellingsprocedure niet afgerond).

